

BORÇLAR HUKUKU

Borç İlişkisinin Temel Kavramları – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KİK 2006

Aşağıdakilerden hangisi ferî hakların kapsamına dahil değildir?

- A) Cezai şart
- B) İpotek
- C) Faiz
- D) Dava masrafları
- E) İsim hakkı

ÇÖZÜM

Borç ilişkisinin içerdiği haklar asli haklar ve ferî haklar olmak üzere iki başlık altında toplanabilir. Asli haklar; alacak hakkı, aynı haklar, kişilik hakları. Ferî haklar ise; alacak hakkının amacına hizmet eden fakat bu haktan ayrı özel nitelikli haklardır. Cezai şart, faiz, gecikme tazminatı, kefalet, ipotek, hapis hakkı, rehin, dava masrafları gibi.

CEVAP: E

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2008

Aşağıdakilerden hangisi parça borcudur?

- A) Bir kilo buğday
- B) Beş adet ekmek
- C) İki paket margarin
- D) Yüz gram çekirdek
- E) A galerisinde soldan üçüncü sırada duran ağlayan çocuk portresi

ÇÖZÜM

Parça Borcu; Borcun konusunun taraflarca ferden somut olarak belirtildiği borçlardır. Örneğin; Rüzgar adlı yarış atı. Yani, edimin konusu bireysel özellikleriyle sözleşmede belirlenir. Çeşit Borcu; Borcun konusu belirli bir borca ilişkin, belirli bir çeşide ilişkin belirtilerek bir takım ayırt edici özelliklerle (sayı, tartı gibi) tayin edilebilir. 100 ton buğday gibi. Yani genel nitelikleriyle belirlenmiş olan edimin konusu çeşit borcu olur.

CEVAP: E

SAYIŞTAY 2008

Yenilik doğuran haklarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir kez kullanılmakla tükenirler.
- B) Hak kullanıldıktan sonra, bundan geri dönülemez.
- C) Bir hukuki ilişkiyi kuran, değiştiren veya sona erdiren haklardır.
- D) Şarta bağlanamazlar.
- E) Kural olarak hak düşürücü sürelerle bağlı olmayıp, zaman aşımına tabidirler.

ÇÖZÜM

- ✓ Kullanılmaları ile bir hukuki ilişkiyi kuran, değiştiren veya sona erdiren haklardır.
- ✓ Tek taraflı irade beyanıyla kullanılır. Bazı hallerde dava açılarak kullanılır.
- ✓ Şarta bağlı kullanılamazlar.
- ✓ Bir kere kullanıldıktan sonra geri dönülemez.
- ✓ Hak düşürücü süreye tabidir.
- ✓ Kural olarak devredilebilirler. Yasal önalım hakkı, kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar devredilemez.

CEVAP: E

SAYIŞTAY 2008

Aşağıdakilerden hangisi eksik borçlar arasında yer almaz?

- A) Kumar ve bahisten doğan borçlar
- B) Ahlaki ödevden doğan borçlar
- C) Zaman aşımına uğramış olan borçlar
- D) Evlenme tellallığından doğan borçlar
- E) Sebepsiz zenginleşmeden doğan borçlar

ÇÖZÜM

Borçluyu ifaya zorlama yollarının hiçbirine başvurma-
nın mümkün olmadığı, borçlunun borcunu ödemeyebileceği borçlara eksik borçlar denir.

Eksik borçlar;

- ✓ Kumar ve Bahis Borçları
- ✓ Evlenme Tellallığından Doğan Borçlar
- ✓ Ahlaki Görevlerden Doğan Borçlar
- ✓ Zamanaşımına Uğramış Borçlar
- ✓ Konkordato Dışında Kalan Borç

CEVAP: E

KPSS 2009

Bir heykeltıraşın bir kişinin heykelini yapmayı üstlenmesi ne tür bir edimdir?

- A) Olumsuz edim
- B) Şahsi edim
- C) Devirli edim
- D) Maddi edim
- E) Bölünebilir edim

ÇÖZÜM

Borçlunun alacaklıya karşı yükümlü olduğu verme, yapma veya yapmama biçiminde ortaya çıkan davranışa edim denir. Edimin türleri;

Müspet edim; vermeye ve yapmaya ilişkin edime denir. Menfi edim; yapmamaya ilişkin edimdir.

Şahsi edim; bizzat borçlunun bedeni ve fikri gücüyle yerine getirilen edimdir. Maddi edim; borçlunun malvarlığıyla yerine getirilebilen edimdir.

BORÇLAR HUKUKU

Borç İlişkisinin Temel Kavramları – Çıkmış Soru ve Çözümleri

Ani edim; borçlanılan edimin bir defada yerine getirilmesidir. Dönemli edim; borçlanılan edimin düzenli, belli aralıklarla tekrarlanmasıdır. Sürekli edim; kesintisiz bir fiil yada davranışla yerine getirilen edimdir.

Bölünebilen edim; borçlanılan edimin parçalara ayrılabilmesidir. Bölünemeyen edim; bölündüğü zaman niteliğinde değişme, değerinde azalma meydana gelen edimdir.

Buna göre heykeltıraşın bir kişinin heykelini yapmayı üstlenmesi şahsi edimdir.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2010

Rekabet yasağı sözleşmesinde işçinin işverene borçlandığı edim, aşağıdaki edim türlerinden hangisine girer?

- A) Katlanma edimi
- B) Yapma edimi
- C) Verme edimi
- D) Yapmama edimi
- E) Bölünebilir edim

ÇÖZÜM

Rekabet yasağı sözleşmesinde işçinin borçlandığı edim, sözleşmede belirtilen eylemlerde bulunmama şeklindedir. Aynı nitelikte işe girmeme, sırları açıklamama gibi.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2010

Defi hakları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Defi hakları, yararlanma hakları arasında yer alır.
- B) Defi hakları sayesinde hak sahibi tek taraflı irade beyanıyla başka bir kişinin hukuki alanını etkilemektedir.
- C) Defi hakları bir anlamda borçluya tanınmış olan savunma araçlarıdır.
- D) Defi hakkının ileri sürülmesi durumunda, karşı tarafın hakkı mevcut olmakla beraber, hukuk düzenince defi hakkını ileri sürene borcunu ifa etmeme hakkı tanınmış olur.
- E) İtiraz bir olay olduğu ve hâkim tarafından resen göz önünde tutulduğu hâlde, defi bir haktır ve kullanılması hak sahibinin ileri sürmesine bağlıdır.

ÇÖZÜM

Def'i, Davalının borçlu bulunduğu edimi özel bir sebebe dayanarak yerine getirmekten kaçınmasıdır. Hâkim tarafından kendiliğinden dikkate alınmaz, davalının ileri sürmesi gerekir. Savunma haklarındandır. Kullanılması gerekir. Yararlanma haklarından değildir.

CEVAP: A

KPSS 2011

Aşağıdakilerden hangisi kurucu yenilik doğuran hak niteliğini taşır?

- A) Alacak hakkı
- B) Cezai şart
- C) Ön alım hakkı
- D) Fesih hakkı
- E) Faiz

ÇÖZÜM

Yenilik doğuran haklar, yeni bir hukuki ilişki kurabilir, var olan durumu değiştirebilir ya da mevcut hukuki durumu sona erdirebilir.

Kurucu yenilik doğuran haklar: Kullanıldığında yeni bir hukuki durum yaratır. Ör. sözleşmenin yapılması, kabul beyanı, alım, geri alım, ön alım hakkı gibi.

Değiştirici yenilik doğuran haklar: Kullanıldığında var olan hukuki durum devam etmekte, ancak yapısında değişiklik meydana getirir. Ör. ayıplı malın değiştirilmesi.

Bozucu yenilik doğuran haklar: Kullanılmasıyla var olan mevcut bir hukuki ilişkiyi tamamen sona erdirir. Ör. sözleşmenin feshi.

CEVAP: C

KPSS 2011

Rekabet yasağı sözleşmesinde işçinin işverene karşı borçlandığı edim, ne tür bir edimdir?

- A) Verme edimi
- B) Yapma edimi
- C) Yapmama edimi
- D) Katlanma edimi
- E) Ani edim

ÇÖZÜM

Borçlunun alacaklıya karşı yükümlü olduğu verme, yapma veya yapmama biçiminde ortaya çıkan davranışa edim denir. Edimin türleri;

Müspet edim; vermeye ve yapmaya ilişkin edime denir. Menfi edim; yapmamaya ilişkin edimdir.

Şahsi edim; bizzat borçlunun bedeni ve fikri gücüyle yerine getirilen edimdir. Maddi edim; borçlunun malvarlığıyla yerine getirilebilen edimdir.

Ani edim; borçlanılan edimin bir defada yerine getirilmesidir. Dönemli edim; borçlanılan edimin düzenli, belli aralıklarla tekrarlanmasıdır. Sürekli edim; kesintisiz bir fiil yada davranışla yerine getirilen edimdir.

Bölünebilen edim; borçlanılan edimin parçalara ayrılabilmesidir. Bölünemeyen edim; bölündüğü zaman niteliğinde değişme, değerinde azalma meydana gelen edimdir.

Buna göre rekabet etmeme (yasağı) , yapmama biçiminde ortaya çıktığı için menfi edimdir.

CEVAP: C

BORÇLAR HUKUKU

Borç İlişkisinin Temel Kavramları – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KPSS 2011

Karşılıklı edimleri içeren sözleşmelerde taraflardan biri, borçlandığı edimi ifa etmeden veya ifasını teklif etmeden, karşı taraftan ifayı talep ederse karşı tarafın ifadan kaçınma hakkına ne ad verilir?

- A) İtiraz
B) Ödemezlik def'i
C) Takas
D) İbra
E) Zaman aşımı def'i

ÇÖZÜM

Karşılıklı edimleri içeren sözleşmelerde taraflardan biri, borçlandığı edimi ifa etmeden veya ifasını teklif etmeden, karşı taraftan ifayı talep ederse karşı tarafın ifadan kaçınma hakkına ödemezlik def'i denir. Sözleşme tarafları aynı anda ifa ile yükümlü olduklarını içeren bir sözleşme yapmışlarsa, kendi edimini ifa etmeyen borçlu, karşı tarafın edimini yerine getirmesini isteyemez.

CEVAP: B

SAYIŞTAY 2011

Aşağıdakilerden hangisi Türk Borçlar Hukukuna hâkim olan temel ilkelerden biri değildir?

- A) Eşitlik ilkesi
B) Nispiyet ilkesi
C) Sınırlı sayı ilkesi
D) Dürüstlük ilkesi
E) Sözleşme özgürlüğü ilkesi

ÇÖZÜM

Kişiler arasındaki borç ilişkilerini düzenleyen hukuk dalı "borçlar hukuku" dur. Borçlar hukukuna hakim olan ilkeler genel olarak,

- Nisbiyet ilkesi,
- İrade özerkliği ilkesi (sözleşme serbestisi, eşitlik, şekil serbestisi),
- Dürüstlük ilkesi,
- Eşitlik ilkesi
- Kusurlu sorumluluk ilkesi,
- Üçüncü kişi aleyhine borç kurulamaması ilkesi,
- Sözleşmelerde ivaz ilkesi,
- Borçlunun yerleşim yerinde ifa ilkesidir.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2011

A ile B, aralarında yaptıkları satım sözleşmesi ile 3 ton buğdayın A tarafından B'ye satımı ve teslimi konusunda anlaşmışlardır.

Bu sözleşmeye konu edim, ne tür bir edim niteliği taşır?

- A) Bölünemez edim
B) Şahsi edim
C) Sürekli edim
D) Bölünebilir edim
E) Olumsuz edim

ÇÖZÜM

Olayda, sözleşmede edim konusu olan 3 ton buğday, bölünebilir, bölüm bölüm teslim edilebilir. Şahsi, sürekli ve olumsuz edim değildir.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2012

Aşağıdakilerden hangisi, kural olarak borçlar hukukuna hâkim olan ilkelerden biri değildir?

- A) İrade özgürlüğü ilkesi
B) Nispiyet ilkesi
C) Sınırlı sayıda olma ilkesi
D) Üçüncü kişi aleyhine borç kurulamaması ilkesi
E) Kusur sorumluluğu ilkesi

ÇÖZÜM

Kişiler arasındaki borç ilişkilerini düzenleyen hukuk dalı "borçlar hukuku" dur. Borçlar hukukuna hakim olan ilkeler genel olarak,

- Nisbiyet ilkesi,
- İrade özerkliği ilkesi (sözleşme serbestisi, eşitlik, şekil serbestisi),
- Dürüstlük ilkesi,
- Eşitlik ilkesi
- Kusurlu sorumluluk ilkesi,
- Üçüncü kişi aleyhine borç kurulamaması ilkesi,
- Sözleşmelerde ivaz ilkesi,
- Borçlunun yerleşim yerinde ifa ilkesidir.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2012

Alacak hakkının hukuki niteliği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir mal varlığı hakkıdır.
B) Nispi bir haktır.
C) Bir yararlanma hakkıdır.
D) Sınırlı sayı ve tipe bağlı (sözleşme, haksız fiil, sebep-siz zenginleşme) bir haktır.
E) Geçici bir haktır.

ÇÖZÜM

Borç ilişkisinin asli hakkı olan alacak hakkı bir yararlanma hakkıdır. Nispi ve geçicidir.

Genellikle mamelekidir (malvarlığına dayalı).

Sayı, tip, içerik sınırlı değildir.

Alacak hakkının sahibine tanındığı haklar;

- ✓ Borçludan edimi talep etmek
- ✓ İfadan kaçınma halinde cebri icra yoluna gideceğini ihtar etmek.
- ✓ İhtar sonrası dava ve icra yoluna başvurmak

CEVAP: D

BORÇLAR HUKUKU

Borç İlişkisinin Temel Kavramları – Çıkmış Soru ve Çözümleri

SAYIŞTAY 2012

Alacak ve talep hakkı bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir borç ilişkisinin alacaklıya verdiği en önemli yetki; alacaklının, borçludan alacağını talep etme yetkisidir.
- B) Alacak hakkı ile talep hakkı aynı kavramlar olmayıp aralarında bazı farklılıklar vardır.
- C) Bazı durumlarda alacak hakkı doğduğu hâlde talep hakkı henüz doğmayabilir.
- D) Alacak hakkı sona ererse talep hakkı da buna bağlı olarak mutlaka sona erer.
- E) Alacak hakkı, alacaklıya talep hakkı dışında başka yetkiler de temin eder.

ÇÖZÜM

Alacak hakkı, borç ilişkisi gereğince, alacaklının, borçludan borçlanılan edimi yerine getirmesini isteme yetkisidir.

Alacak hakkının bünyesinde bulundurduğu en önemli yetki talep yetkisidir.

Alacak hakkı ile talep hakkı aynı anlama gelen kelimeler değildir, birbirinden farklı kavramlardır

Alacak hakkı ile talep hakkı arasında doğuş anları yönünden de farklılık söz konusu olabilir. Alacak hakkı borçlunun edimi borçlandığı anda doğmakla birlikte, talep hakkı ancak alacağın muaccel olduğu anda doğmaktadır.

Alacak hakkının kapsadığı yetkiler talep yetkisi ile sınırlı değildir. Alacak hakkı talep yetkisinin yanı sıra bünyesinde, icra yoluyla takip yetkisini, tazminat isteme yetkisini, bazı tasarruf yetkilerini ve feri yetkileri de bulundurur.

Alacak hakkının sona ermesi talep hakkını mutlaka sona erdirmez.

CEVAP: D

SAYIŞTAY 2012

A ile B arasındaki borç ilişkisinde A, alacağını uzun süre B'den talep etmemiş ve alacağı zaman aşımına uğramıştır.

Buna rağmen A, B aleyhine alacağını alabilmek için dava açar, B de borcunun zaman aşımına uğradığını ileri sürer.

B'nin zaman aşımı iddiasının hukuki niteliği nedir?

- A) Defi hakkı
- B) Yönetim hakkı
- C) İtiraz hakkı
- D) Ayni hak
- E) Hapis hakkı

ÇÖZÜM

Zamanaşımı sebebiyle borçlunun borcunu yerine getirmeme fiili defi olarak adlandırılır.

CEVAP: A

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

SÖZLEŞME TÜRLERİ

KPSS 2010

Aşağıdaki hukuki kurumlardan hangisi tek tarafa borç yükleyen sözleşme niteliğini taşır?

- A) Satım sözleşmesi B) Vekâlet sözleşmesi
C) Fesih beyanı D) Vasiyetname
E) Bağışlama sözleşmesi

ÇÖZÜM

Satım ve vekalet sözleşmesi, iki tarafa borç yükleyen sözleşmedir. Vasiyetname tek taraflı hukuki bir işlemdir. Fesih ise, sözleşme değil, bozucu yenilik doğuran haktır. Bağışlama sözleşmesi, tek tarafa borç yükleyen sözleşmedir. Bağışlama sözleşmesi ile sadece bağışlayan taraf borç yükümlülüğü altına girer.

CEVAP: E

KPSS 2011

Aşağıdakilerden hangisi tek taraflı hukuki işlem niteliğini taşır?

- A) Bağışlama B) Vedia C) Trampa
D) Vakıf kurma E) Ariyet verme

ÇÖZÜM

Tek tarafın irade açıklamasıyla meydana gelen hukuki işlemlere tek taraflı hukuki işlem denir. Örneğin; vasiyetname, vakıf kurma gibi. Bağışlama; tek tarafa borç yükleyen sözleşmedir. Vedia ve ariyet verme eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmedir. Trampa; tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmedir.

CEVAP: D

SÖZLEŞMENİN KURULMASI

KİK 2006

İcaba davet ne demektir?

- A) Sözleşmenin kurulabilmesi için yapılan ilk irade açıklaması
B) Sözleşmenin kurulabilmesi için karşı tarafın icaba uygun olarak açıkladığı irade
C) Başkalarını icapta bulunmaya yöneltme amacıyla açıklanan, bağlayıcı olmayan irade açıklaması
D) İcap ile uyumlu olan irade açıklaması
E) Kabul iradesinden önce açıklanan irade

ÇÖZÜM

Bir kişinin bir sözleşmeyi meydana getirme amacına yönelmiş tek taraflı ve varması gereken irade açıklamasına İCAP denir. İcaba davet ise başkalarını icapta bulunmaya yöneltme amacıyla açıklanan, bağlayıcı olmayan irade açıklamasıdır.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2008

Borçlar Kanunu'na göre, sözleşmenin kurulması ve hüküm ve sonuç doğurması anı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hazırlar arasında sözleşme, icaptan sonra derhâl kabul beyanının açıklanması ile kurulur.
B) Hazır olmayanlar arasında sözleşme kabul beyanının icapçıya gönderildiği an hüküm ve sonuç doğurur, ancak eğer açık bir kabule ihtiyaç yoksa sözleşme hüküm ve sonuçlarını icabın kabulcüyeye vardığı an doğurur.
C) Hazırlar arasında sözleşme, sözleşmenin kurulduğu an hüküm ve sonuç doğurur.
D) Hazır olmayanlar arasında sözleşme, kabul beyanının icapçıya vardığı an kurulur.
E) Hazır olmayanlar arasında sözleşme, kabul beyanının icapçıya gönderildiği an kurulur.

ÇÖZÜM

Sözleşme hazır olanlar arasında kabulün açıklandığı an tamamlanır ve aynı anda hüküm ifade eder.

Hazır olmayanlar arasında kabul haberinin öneride bulunana (icap)çıya vardığı anda meydana gelir, öğrenme ile kesinleşir. Çünkü kabul de karşı taraf öğreninceye kadar geri alınabilir. Tamam olan sözleşme kabul haberinin gönderildiği andan itibaren hüküm ifade eder. Açık bir kabule ihtiyaç bulunmayan hallerde ise sözleşmenin hükümleri icabın ulaşmasıyla başlar. Seçeneklerde A, B, C ve D seçenekleri doğru olup, E seçeneği tüm sözleşmelerde uygulanmaz. Açık kabule ihtiyaç duyulmayan durumlarda geçerli değildir.

CEVAP: E

KPSS 2009

Sözleşme kurmaya yönelik açıklanan ilk irade beyanı olan icap ile ilgili aşağıdaki ifadelerden si yanlıştır?

- A) İcap, sözleşmenin tüm esaslı unsurlarını içermelidir.
B) İcapçı, icabı ile bağlanma iradesini taşımalıdır.
C) İcapçı, icabı ile bağlılık süresini belirlese dahi, kendisi tek taraflı iradesiyle bu süreyi kısaltabilir.
D) İcap, belli bir kişi veya kişilere yönelebileceği gibi bir topluluğa da yöneltilebilir.
E) Muhatap tarafından reddedilen icap, geçerliliğini ve bağlayıcılığını kaybeder.

ÇÖZÜM

Bir sözleşmenin kurulabilmesi için iki irade açıklamasına ihtiyaç vardır. Bunlardan zaman bakımından önce yapılabilecek icap (sözleşme yapma önerisi), sonra yapılabilecek kabul denir. İcap mutlaka belli kişiye yapılabilmek zorunda değildir, kamuya da yöneltilebilir. Bir irade açıklamasının icap sayılabilmesi için sözleşmenin esaslı unsurlarını taşıması ve kişinin yaptığı beyanla bağlı

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

olma niyeti taşıması gerekir. İcapçı karşı tarafa belli süre vererek icapta bulunmuşsa, süre içerisinde icabıyla bağlı olacaktır. Karşı taraf bu süre içerisinde kabul beyanında bulunup sözleşmeyi kurabilir. Bu bağlamda icapçı tek taraflı irade beyanı ile vermiş olduğu süreyi kısaltamaz.

CEVAP: C

KPSS 2010

İcap ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İcap, tek taraflı ve varması gerekli bir irade açıklamasıdır.
- B) İcap, kurulması istenen sözleşmenin bütün esaslı noktalarını içermelidir.
- C) İcap, mutlaka belli bir kimseye yöneltilmelidir.
- D) İcap, icapçının sözleşme yapma konusundaki iradesini ciddi bir şekilde yansıtmalıdır.
- E) Bir sözleşmenin meydana gelmesi için gerekli olan iki irade açıklamasından zaman bakımından önce yapı-lana icap adı verilir.

ÇÖZÜM

İcap kişinin bir sözleşmeyi meydana getirme amacına yönelmiş tek taraflı ve varması gereken bir irade açıklamasıdır. İcap mutlaka belli bir kişiye yapılmak zorunda değildir, kamuya da icap yapılabilir. Örneğin; mağazanın vitrinine fiyatı üstünde mal konularak sergilenmesi gibi.

CEVAP: C

SAYIŞTAY 2011

Kırtasiyeci B, toptancı A'ya giderek dolmakalem almak istediğini söyler. A, B'nin de hoşuna giden dolmakalemlerden adedi 50 TL'den B'ye satabileceğini belirtir. B ise bu kalemleri 45 TL'den alabileceğini açıklar.

Bu olaya göre, B'nin bu irade açıklamasının niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kabul
- B) Hata
- C) İcap
- D) Zımni kabul
- E) Dönme

ÇÖZÜM

Sözleşme, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulmuş olur. bir sözleşmenin oluşabilmesi için iki irade beyanına ihtiyaç vardır. Bunlardan zaman bakımından önce yapı-lana İCAP denir. İcap kişinin bir sözleşmeyi meydana getirme amacına yönelmiş tek taraflı irade açıklamasıdır. Karşı tarafında KABUL açıklamasıyla sözleşme kurulmuş olur. Bu bağlamda toptancı A'nın dolma kalemleri 50 TL den satarım demesi de İCAPTIR, Kırtasiyeci B'nin de 45 TL'den alırım demesi İCAP'tır.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2012

Türk hukukunda sözleşmenin kurulduğu (meydana geldiği) an konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Hazırlar arasında kabul beyanında bulunulduğu an, hazır olmayanlar arasında da imzalandığı an sözleşme kurulur.
- B) Hazırlar arasında muhatabın kabul beyanında bulunduğu anda, hazır olmayanlar arasında ise kabul beyanının öneri sahibinin hâkimiyet alanına vardığı anda kurulur.
- C) Hazırlar arasında gönderme teorisi, hazır olmayanlar arasında öğrenme teorisi geçerlidir.
- D) Hazırlar arasında varma teorisi, hazır olmayanlar arasında gönderme teorisi geçerlidir.
- E) Hazırlar arasında gönderme teorisi, hazır olmayanlar arasında açıklama teorisi geçerlidir.

ÇÖZÜM

Sözleşme hazır olanlar arasında kabulün açıklandığı an tamamlanır ve aynı anda hüküm ifade eder.

Hazır olmayanlar arasında kabul haberinin öneri sahibine vardığı anda meydana gelir, öğrenme ile kesinleşir.

Tamam, olan sözleşme kabul haberinin gönderildiği andan itibaren hüküm ifade eder. Açık bir kabule ihtiyaç bulunmayan hallerde ise sözleşmenin hükümleri icabın ulaşmasıyla başlar.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2012

S, yazdığı bir mektupla A'ya elinde bulunan bir yazma eseri 50.000 TL'den satmak istediğini bildirmiştir. Mektup A'ya ulaşmış ancak A henüz mektubu açıp okuma fırsatı bulmadan faksa gelen mesajı almıştır. A bu mesajı okuduğunda, S'nin bu yazma eseri satmaktan vazgeçtiğini öğrenmiştir.

Bu olaya göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) S'nin mektupla yolladığı irade açıklaması, öneri niteliği taşımaktadır.
- B) S'nin yolladığı faks mesajı, öneriden dönme anlamına gelir.
- C) S'nin dönme iradesi geçerlidir; A henüz mektuptaki öneriyi öğrenmeyip önce dönme iradesini öğrendiğinden artık yapılan öneri bağlayıcı değildir.
- D) Mektup A'nın eline ulaştıktan sonra gelen dönme iradesi artık geçerli olmayacak ve ne zaman öğrendiği önem taşımadığından S öneriden dönemeyecektir.
- E) Öneri ve kabul iradesi aynı anda A'ya varmış olsaydı A'nın, hangisini önce öğrendiğine bakılmaksızın dönme iradesi hüküm ifade ederdi.

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

Öneri sahibi kabul için bir süre belirtmemişse buna süresiz öneri denir.

Süresiz öneride hazır olanlar arasında öneri hemen kabul edilmediği takdirde öneri sahibi icabı ile bağlı değildir.

Hazır olmayanlar arasında normal bir kabul haberinin kendisine ulaşacağı ana kadar öneri sahibi icabı ile bağlıdır.

Geri alma beyanı öneri beyanından önce ulaşırsa veya aynı anda ulaşırsa öneri sahibi önerisini geri almış sayılır (Varma teorisi)

Öneri beyanı önce, geri alma beyanı daha sonra ulaşırsa muhatap hangi beyanı daha önce öğrenmişse o beyan geçerlidir (Öğrenme teorisi)

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2012

A'nın kapısı bir gün çalınır ve kapıda kendisine postacı tarafından bir paket verilir. A, paketin ne olduğunu merak ederek alır ve açtığında kendisine temizlik ürünleri üreten bir şirket tarafından yeni bir şarjlı küçük el süpürgesinin gönderildiğini görür. Oysa A, ne böyle bir süpürge ısmarlamıştır ne de bu şirket ile görüşmüştür.

Bu olaya göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bu olay hukuken "ısmarlanmayan şeyin gönderilmesi" olarak nitelenir.
- B) Şirket bu süpürgeyi A'ya göndermekle esasen bir öneride bulunmuş sayılmalıdır.
- C) A, bu paketi almakla süpürgeyi edinme yolunda kabul açıklamasında bulunmuş olmaz.
- D) A, Türk Borçlar Kanunu gereği bu süpürgeyi göndermekle yükümlü değildir.
- E) A, Türk Borçlar Kanunu gereği bu süpürgeyi saklamakla yükümlü değildir.

ÇÖZÜM

ısmarlanmamış bir şeyin gönderilmesi öneri sayılmaz. Bu şeyi alan kişi, onu geri göndermek veya saklamakla yükümlü değildir.

ısmarlanmamış şey, fiyatıyla birlikte gönderilmişse bile öneri sayılmayacaktır.

Ancak alıcı ısmarlanmamış şeyin fiyatını uygun bulursa, açıklaması kabul değil, öneri olacaktır. Bu durumda da gönderenin açık veya örtülü kabulü gerekecektir.

CEVAP: B

SAYIŞTAY 2012

Elektrikli ev aletleri satıcısı A, B'ye, sattığı ev aletlerinin resmi ile fiyatlarını içeren ve başka bir ibare bulunmayan bir tarife göndermiştir.

Buna göre, A'nın 3 Temmuz 2012'de gönderdiği bu tarife hukuken nasıl nitelenir?

- A) Öneriye davet
- B) Öneri
- C) Örtülü kabul
- D) Kabul
- E) İsmarlanmayan şeyin gönderilmesi

ÇÖZÜM

Öneren, önerisi ile bağlı olmama hakkının saklı olduğunu açıkça belirtirse veya işin özelliğinden ya da durumun gereğinden bağlanma niyetinde olmadığı anlaşılırsa, önerisi kendisini bağlamaz. Fiyatını göstererek mal sergilenmesi veya tarife, fiyat listesi ya da benzerlerinin gönderilmesi, aksi açıkça ve kolaylıkla anlaşılmadıkça öneri sayılır.

CEVAP: B

SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ

İDARİ HAKİMLİK 2006

S ile A arasında adi yazılı olarak yapılan taksitle bilgisayar satım sözleşmesinde taksitlerden birinin gecikmesi halinde aylık % 5 gecikme faizi ödenmesi öngörülmüştür. A'nın taksitlerini sık sık geciktirmesi üzerine, S telefonla "bundan böyle gecikilen her ay için gecikme faizinin aylık % 10 olduğunu" bildirmiş, A da bunu kabul etmiştir.

Buna göre, taraflar arasında faizin aylık % 10 oranına çıkarılmasına ilişkin anlaşmayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Bu anlaşma icap ve kabul şeklinde oluşmuştur, geçerlidir.
- B) Uyuşmazlık halinde, bu anlaşma ispat edildiğinde geçerlidir.
- C) Bu anlaşma geçerlilik şekline uygun olmadığı için bağlayıcı değildir.
- D) Bu anlaşma A'nın önceki taksitlerini geç ödediğinin ispat edilmesi halinde geçerlidir.
- E) Bu anlaşma tehdit altında yapılmamış ise geçerlidir.

ÇÖZÜM

Kanunda yazılı şekilde yapılması öngörülen bir sözleşmenin değiştirilmesinde de yazılı şekle uyulması zorunludur. Ancak, sözleşme metniyle çelişmeyen tamamlayıcı yan hükümler bu kuralın dışındadır. Sözleşmelerdeki değişiklikler, sözleşmenin şekline uygun olarak yapılacaktır. Yazılı sözleşmede yapılacak değişiklik, mutlaka yazılı yapılmalıdır. Aksi durumda bu değişiklik bağlayıcı olmayacaktır.

CEVAP: C

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KPSS 2010

Bir sözleşmenin geçerli surette meydana gelebilmesi için uyulması gereken şekle ne ad verilir?

- A) İspat şekli B) Yazılı şekil C) Resmî şekil
D) İradî şekil E) Geçerlilik şekli

ÇÖZÜM

Şekil; iradenin belli bir biçimde açıklanmasıdır. Sözleşmenin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmemişse, hiçbir şekle bağlı değildir. Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil geçerlilik (sıhhat) şeklidir. Öngörülen şekle uymadan yapılan sözleşmeler hüküm doğurmaz.

CEVAP: E

İDARİ HAKİMLİK 2010

Sözleşmelerde şekil ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Her irade beyanının bir şekli vardır.
B) İradeyi dış dünyaya açıklama (beyan etme) aracı olarak kullanılan şekil, sözlü veya yazılı olabileceği gibi işaret, hatta duruma göre susma da olabilir.
C) Türk hukukunda genel kural şekil serbestisi ilkesidir.
D) Borçlar hukukunda şekil zorunluluğu öngören kurallar daha ziyade genel koruma amaçlı normlardır; tarafların çıkarlarını korumaktan çok, üçüncü kişilerin ve kamunun çıkarını korumak önem taşır.
E) Şekil bir sözleşmenin geçerlilik şartı olarak öngörülmemişse bu sözleşmenin hem objektif hem de subjektif esaslı noktalarını kapsamaması gerekir.

ÇÖZÜM

Her irade beyanının yazılı, sözlü, hareket veya hareketsizlik yoluyla şekli vardır (A, B seçeneği doğrudur). Türk hukukunda aksi öngörülmemişse şekil serbestliği vardır (C seçeneği doğrudur). Şeklin aranmasının amaçları, tarafları düşünmeye ve dikkatli olmaya yönlendirmesi, yoruma gerek duyulduğunda yazılı şekle bakılarak tarafların korunması ve ispat aracı olarak ta tarafların korunmasıdır (D seçeneği yanlıştır). Şekil geçerlik şartı olarak öngörülmemişse, esaslı ve yan noktalar da şekle bağlı olacaktır (E seçeneği doğrudur).

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2011

Aşağıdaki sözleşmelerden hangisi geçerlilik şartı olarak şekle tabi değildir?

- A) Borcun nakli
B) Taşınmaz bağışlama sözleşmesi
C) Alacağın temliki
D) Kefalet sözleşmesi
E) Taşınmaz üzerinde geçit irtifakı kurmaya yönelik sözleşme

ÇÖZÜM

Taşınmazlar üzerindeki aynı haklara ilişkin sözleşmeler resmi yazılı şekilde yapılmalıdır. Alacağın devri ve kefalet sözleşmeleri ise yazılı şekilde yapılmalıdır. Bu şartlar, geçerlilik şartları olup, borcun üstlenilmesinde geçerlilik şartı bulunmamaktadır.

CEVAP: A

KPSS 2011

Taşınmaz satım sözleşmesinin şekli bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Taşınmaz satım sözleşmesi taraflar arasında yazılı şekilde yapılabilir.
B) Taşınmaz satım sözleşmesi resmî yazılı şekilde yapılmalı, resmî senet tapu müdürleri tarafından düzenlenmelidir.
C) Taşınmaz satım sözleşmesi resmî yazılı şekilde yapılmalı, resmiyet düzenleme biçiminde noterler tarafından verilmelidir.
D) Taşınmaz satım sözleşmesi resmî yazılı şekilde yapılmalı, resmiyet onama biçiminde noterler tarafından verilmelidir.
E) Taşınmaz satım sözleşmesi bakımından şekil serbestisi ilkesi geçerlidir.

ÇÖZÜM

Şekil; iradenin belli bir biçimde açıklanmasıdır. Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, geçerlilik şeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın yapılan sözleşmeler hüküm doğurmaz. Geçerlilik şeklinin iç türü bulunur; yazılı, sözlü, resmi. Taşınmaz satım sözleşmesinin kurulabilmesi için geçerli olan şekil resmi şekildir. Resmi makam veya memurların önünde yapılan şekle resmi şekil denir. Taşınmazlar üzerindeki mülkiyet hakkının devri; tapu memur ve muhafızların önünde düzenleme şeklinde resmi olarak yapılmak zorundadır.

CEVAP: B

KPSS 2012

Aşağıdakilerden hangisi, Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan yazılı şekil yerine geçen metinlerden değildir?

- A) İmzalı mektup
B) Cep telefonu ile gönderilen mesaj (SMS)
C) Asli borç altına girenlerce imzalanmış telgraf
D) Teyit edilmiş olan faks mesajı
E) Güvenli elektronik imza atılarak gönderilen ve saklanan belge

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

Sözleşmelerin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmedikçe, hiçbir şekle bağlı değildir.

Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik şeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan sözleşmeler hüküm doğurmaz.

Kanunda yazılı şekilde yapılması öngörülen bir sözleşmenin değiştirilmesinde de yazılı şekle uyulması zorunludur. Ancak, sözleşme metniyle çelişmeyen tamamlayıcı yan hükümler bu kuralın dışındadır.

Bu kural, yazılı şekil dışındaki geçerlilik şekilleri hakkında da uygulanır. Yazılı şekilde yapılması öngörülen sözleşmelerde borç altına girenlerin imzalarının bulunması zorunludur.

Kanunda aksi öngörülmedikçe, imzalı bir mektup, asılları borç altına girenlerce imzalanmış telgraf, teyit edilmiş olmaları kaydıyla faks veya buna benzer iletişim araçları ya da güvenli elektronik imza ile gönderilip saklanabilen metinler de yazılı şekil yerine geçer.

CEVAP: B

KPSS 2013

Aşağıdaki hukuki işlemlerden hangisi bakımından kanunda öngörülen geçerlilik şekli, adi yazılı şekildir?

- A) Motorlu taşıt araçlarına ait satış sözleşmesi
- B) Ön alım sözleşmesi
- C) Taşınmaz satış vaadi
- D) Taşınmaz satış sözleşmesi
- E) Miras sözleşmesi

ÇÖZÜM

Alacağın temliki, şufa, taşınır bağışlama vaadi, rekabet yasağı anlaşması, kefalet ve taşınmaz tellallığı sözleşmeleri, önalım sözleşmesi, fikir sanat eserleri üzerindeki, patent üzerindeki mali hakların devri sözleşmesi, endüstriyel tasarımlar üzerindeki haklara ilişkin sözleşme, TKHK gereği kampanyalı satış, kapıdan satış, taksitli satış, tüketici kredi sözleşmesi adi yazılı şekle tabidir.

CEVAP: B

SÖZLEŞMELERİN GEÇERSİZLİĞİ

KPSS 2007

Bir sözleşmede, taraf irade beyanlarının sözleşmenin esaslı noktaları üzerinde uyuşmamış olması durumunda aşağıdakilerden hangisi söz konusu olur?

- A) Sözleşme batıldır.
- B) Sözleşme yok hükmündedir.
- C) Sözleşme iptal edilebilir.
- D) Sözleşme eksiktir.
- E) Sadece sözleşmedeki o kayıt hükümsüzdür.

ÇÖZÜM

Bir sözleşmenin esaslı noktaları; semen ve bedeldir. Bu iki unsur üzerinde tarafların iradelerinin uyuşması sözleşmenin kurucu unsuru olup, uyuşma sağlanmamış ise sözleşme kurulmuş sayılamaz yani yok hükmündedir. Sözleşme kurulmuş fakat kesin hükümsüzse batıldır. Sözleşmede bir kaydın hükümsüz olması nispi butlandır. Sözleşmede eksiklik ise tek taraflı bağlamazlık yaptırımına tabidir. Taraflardan birinin iradesi yanılmış ise iptal edilebilirlik söz konusudur.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2006

A, kendisiyle evlilik dışı ilişki kurması için 20 000 YTL karşılığında K ile anlaşır.

Bu olay ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) K, sözleşmeyi gabin nedeniyle iptal edebilir.
- B) Sözleşme taraflarca iptal edilmediği takdirde, uyuşmazlık durumunda hâkim sözleşmenin geçersiz olduğunu kendiliğinden göz önünde tutamaz.
- C) 20 000 YTL'yi peşin olarak K'ye ödeyen A, sonradan bu paranın iadesini talep edemez.
- D) A, 20 000 YTL'yi kendi isteği ile ödemesi halinde sözleşmeye icazet vermiş sayılır ve iptal hakkı ortadan kalkar.
- E) Sözleşmenin konusu suç teşkil eden bir fiil olduğu için A'nın iade talebi ceza zamanaşımı süresine tabidir.

ÇÖZÜM

Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Hukuka veya ahlaka aykırı bir sonucun gerçekleşmesi amacıyla verilen şey sebepsiz zenginleşme olduğu için geri istenebilir. Ancak, açılan davada hâkim, bu şeyin Devlete mal edilmesine karar verebilir.

A seçeneği, kesin hükümsüzlük söz konusu olduğundan yanlıştır. B seçeneği kesin hükümsüzlüğün, hâkim tarafından kendiliğinden dikkate alınacağından yanlıştır. D seçeneği de hükümsüzlük ve iptal farkı nedeniyle, onay verilmekle de geçerli sayılamayacağından yanlıştır. E seçeneği de A'nın iade talebi mümkün olmadığından yanlıştır. (Ahlaka aykırı edim nedeniyle eksik borç oluşmaz, yasa gereği iadesi istenemez).

CEVAP: C

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

ZİRAAT BANKASI 2007

S, arkadaşı Ü'ye ait buzdolabını kendi adına A'ya satmıştır. Taraflar buzdolabının 2 gün sonra teslimi konusunda anlaşmışlardır.

Buna göre, sözleşmenin geçerliliğiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Sözleşmenin konusu imkânsız olduğundan, S ile A arasındaki satım sözleşmesi batıldır.
- B) A ile S arasındaki sözleşme geçerlidir ancak S ifada bulunmazsa, A'nın zararlarını ödemek zorundadır.
- C) S ile A arasındaki sözleşme Ü'nün icazet vermesiyle geçerli olur.
- D) S ile A arasındaki sözleşmede hile olduğundan sözleşme geçerli değildir.
- E) Sözleşme geçerlidir ancak S'nin ifada bulunması mümkün olmazsa borcu sona erer.

ÇÖZÜM

Namı müstear; kişinin adını saklayarak bir malı iktisap etmeye çalışması durumudur. Ancak medeni hukukta namı müsteara yer yoktur. Gabin; iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleşmişse, gabine uğrayan kişinin sözleşmenin iptalini isteyebilmesine denir. İnançlı işlemlerde hak, karşı tarafa devredilmekte ancak, taraflar arasında yapılan inanç anlaşmasıyla, hakkın devralanın hakkı nasıl kullanacağı ve hangi koşullarda iade edeceği tespit edilen işlemidir. Muvazaa ise; tarafların iradeleriyle beyanları arasında bilerek isteyerek oluşturdukları uygunsuzluktur. Nispi muvazaada; Taraflar aralarındaki gerçek işlemi görünürdeki işlemin arkasına gizlemek konusunda anlaşırılar.

CEVAP: A

İDARİ HAKİMLİK 2008

Aşağıdakilerden hangisi hukuki işlemin butlan yaptırımına tabi olmasına neden olmaz?

- A) Şekle aykırılık
- B) Muvazaa
- C) Ehliyetsizlik
- D) İrade sakatlığı hâlleri
- E) Başlangıçtaki objektif imkânsızlık

ÇÖZÜM

Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik şeklindedir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan sözleşmeler hüküm doğurmaz.

CEVAP: D

KPSS 2012

Geçerli olarak kurulmuş olan ve sürekli borç ilişkisi doğuran bir sözleşmenin sonradan ortaya çıkan bir nedenle ileriye etkili olmak üzere sona erdirilmesine ne ad verilir?

- A) Kesin hükümsüzlük
- B) Dönme
- C) İptal
- D) Fesih
- E) Eksiklik

ÇÖZÜM

Fesih, sürekli bir sözleşme ilişkisini, ileriye doğru sona erdiren işlemdir. Fesih hakkı, kanundan veya sözleşmeden doğabilir. Tasarruf işlemi niteliğinde olan bu beyan ileri sürüldüğünde sonuçlarını doğurur, kural olarak geri alınamaz.

Dönme ise, fesihden farklı olarak, ani edimli sözleşme ilişkilerinde söz konusu olan, ilişkiyi geriye etkili olarak sona erdiren, bozucu yenilik doğuran bir hak ya da işlemdir. Dönme, borçtan kurtarıcı etki ve daha önce yerine getirilmiş edimlerin iadesi etkisi doğurur.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2012

Geçersizlik türlerinden kesin hükümsüzlük (butlan) ile iptal karşılaştırıldığında aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kesin hükümsüzlük her ilgili kişi tarafından ileri sürülebilir.
- B) Kesin hükümsüzlük yaptırımı her zaman ileri sürülebilir.
- C) İptal iddiasıyla geçersizlik her zaman ileri sürülemez, süreyle sınırlandırılmıştır.
- D) İptal yaptırımı, sözleşmenin geçerlilik unsurunun daha çok tarafların yararı için konulduğu hâllerde söz konusudur.
- E) Kesin hükümsüzlük veya iptale yol açan bir durumun olup olmadığını her hâlde hâkim resen araştırarakla yükümlüdür.

ÇÖZÜM

Hükümsüzlüğü yalnız taraflar değil, yararı olan üçüncü şahıslar da ileri sürebilir.

Hükümsüz olan işlem, belli bir zamanın geçmesiyle veya butlan sebebinin ortadan kalkmasıyla veya edimlerin ifasıyla geçerli hale gelmez. Hükümsüzlük halinde kesin bir geçersizlik söz konusudur.

İptal iddiasıyla geçersizlik her zaman ileri sürülemez, süreyle sınırlandırılmıştır.

İptal yaptırımı, sözleşmenin geçerlilik unsurunun daha çok tarafların yararı için konulduğu hâllerde söz konusudur.

Hükümsüzlüğü taraflar ileri sürmese de hâkim kendiliğinden dikkate alır. İptalde tarafların süresi içinde başvurmaları gerekir.

CEVAP: E

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2013

Aşağıdakilerden hangisi geçersizlik yaptırımının türlerinden biri değildir?

- A) Yokluk
- B) Eksiklik
- C) Kesin hükümsüzlük
- D) Kısmi hükümsüzlük
- E) İptal

ÇÖZÜM

Geçersizlik yaptırımının türleri, Yokluk, eksiklik, kesin hükümsüzlük (butlan) ve iptal edilebilirlik (feshetme) dir.

Kısmi hükümsüzlük söz konusu değildir.

CEVAP: D

AŞIRI YARARLANMA (Gabin)

KİK 2006

Gabin ne demektir?

- A) Bir kişinin tehdit altında fahiş bedel karşılığında alım yapması
- B) Bir kişinin aldatılmak suretiyle fahiş bedel karşılığında alım yapması
- C) Bir kişinin saflığından yararlanılmak suretiyle edimler arasında açık bir dengesizlik olmayan satış sözleşmesi yapılması
- D) Bir kişinin deneyimsizliğinden veya zor durumda bulunmasından yararlanılmak suretiyle edimler arasında aşırı dengesizliğe yol açan sözleşme yapılması
- E) Bir kişinin bir başkası lehine aşırı yarar sağlamak üzere karşı tarafın aldatılması

ÇÖZÜM

Bir kişinin deneyimsizliğinden, düşüncesizliğinden ya da zor durumda kalmasından yararlanılmak suretiyle karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa gabin (aşırı yararlanma) söz konusu olur.

CEVAP: D

KPSS 2007

Bir sözleşme gabin nedeniyle hangi süre içinde iptal edilebilir?

- A) Gabinin varlığının öğrenildiği tarihten itibaren 6 ay içinde
- B) Sözleşmenin kurulmasından itibaren 1 yıl içinde
- C) Zor durumun bitmesinden itibaren 1 yıl içinde
- D) Zor durumun bitmesinden itibaren 6 ay içinde
- E) Sözleşmenin kurulmasından itibaren 1 ay içinde

ÇÖZÜM

Gabin; bir kişinin deneyimsizliğinden, işi bilmezliğinden, düşüncesizliğinden karşı tarafın aşırı yararlanmasına (orantısız) denir. Gabin kavramı, 1 Temmuz 2012’de yürürlüğe giren yeni borçlar kanunumuzda ‘aşırı yararlanma’ olarak değiştirilmiştir. Aşırı yararlanma (gabin) nedeniyle zarar gören kişi veya kişiler durumu öğrendikten itibaren 1 yıl içerisinde ve her halükarda sözleşmenin öğrenildiği tarihten itibaren 5 yıl içerisinde dava hakkını (orantısızlığın giderilmesi veya iptali) kullanabilecektir.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2006

A, antika vazosunu satın yerine ihtiyacı olan tabak takımını almak istemektedir. Antikadan hiç anlamayan A, antikaya meraklı olduğunu bildiği komşusu B’ye vazoyu satın almasını teklif eder. B, gerçekte 600 YTL’ye satılabileceğini bildiği halde bu konuda deneyimsiz olan A’ya vazo için 200 YTL verebileceğini söyler. A, vazunun değerini bulduğunu düşünerek kabul eder.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Gerçek durumu öğrenen A, hatayı ileri sürerek sözleşmeyi iptal edebilir.
- B) A, hileye dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir.
- C) Bir satım sözleşmesinde alıcı icapta bulunması gerektiğinden, bu sözleşme batıldır.
- D) Bu sözleşme gabin nedeniyle iptal edilebilir.
- E) Esaslı noktalarında taraflar uyuşmamış olduğundan bu sözleşme yok hükmündedir.

ÇÖZÜM

Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde, zarar gören, durumun özelliğine göre ya sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirerek ediminin geri verilmesini ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyebilir.

Zarar gören bu hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise, bu durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde kullanabilir. Soruda deneyimsizlik nedeniyle aşırı yararlanma söz konusudur.

CEVAP: D

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KPSS 2012

Aşırı yararlanma sonucunda sömürülen kişiye (zarar gören kişiye) Türk Borçlar Kanunu ile tanınmış haklar bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Sömürülen kişi sözleşmeyi, sözleşmenin kurulmasından itibaren 1 yıl içinde iptal edebilir.
- B) Sömürülen kişinin sözleşme ile bağlı olmaması Türk Borçlar Kanunu'na göre mümkün olmayıp sadece oransızlığın giderilmesini talep hakkı vardır.
- C) Sömürülen kişi, durumun özelliğine göre ya sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirebilir ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyebilir.
- D) Sömürülen kişi, sözleşme ile bağlı olmadığını aşırı yararlanmanın sebebi ne olursa olsun sözleşmenin kurulmasından itibaren 10 yıl içinde ileri sürmelidir.
- E) Oransızlığın giderilmesini talep etmede, sömürülen kişiye Türk Borçlar Kanunu ile tanınan kısa süre 2 yıldır.

ÇÖZÜM

Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde, zarar gören, durumun özelliğine göre ya sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirerek ediminin geri verilmesini ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyebilir.

Zarar gören bu hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise, bu durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde kullanabilir.

CEVAP: C

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2013

Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık oransızlığın, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle ortaya çıkması durumuna ne ad verilir?

- A) Haksız fiil
- B) Sebepsiz zenginleşme
- C) Cebrî icra
- D) Aşırı yararlanma
- E) Aldatma

ÇÖZÜM

Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde aşırı yararlanma (gabin) söz konusudur.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2012

Karlı ve soğuk bir gecede trenden inen A, gardan dışarı çıkmakta biraz gecikince gar önünde bekleyen taksilerin biri haricinde hepsi gider. Geldiği şehri ilk kez ziyaret eden ve bir an önce bir otele gitmek isteyen A, kalan taksiye yönelir, ancak taksici onu 350 TL'ye gideceği yere götürebileceğini söyler. Çaresiz durumda kalan A, bu öneriyi kabul eder ve sözleşme kurulur.

Buna göre, bu olayın hukuki nitelendirmesi aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Yanılma
- B) Aşırı yararlanma
- C) Aldatma
- D) Korkutma
- E) Mutlak muvazaa

ÇÖZÜM

Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde aşırı yararlanma (gabin) söz konusudur.

Taksicinin A'nın zor durumundan faydalananarak açık oransızlık yaratması aşırı yararlanmadır.

CEVAP: B

İRDE BOZUKLUKLARI

ZİRAAT BANKASI 2007

Tarafların, üçüncü kişileri aldatmak amacıyla gerçek iradelerine uymayan bir işlem yapmalarına ve görünürdeki bu işlemin kendi aralarında geçerli olmaya-acağı hususunda anlaşmalarına ne denir?

- A) Muvazaa
- B) İnançlı muamele
- C) Namı müstear
- D) Kanuna karşı hile
- E) Gabin

ÇÖZÜM

Bir sözleşmede her iki tarafın iradeleriyle beyanları arasında bilerek ve isteyerek oluşturdukları uygunsuzluğa muvazaa denir.

CEVAP: A

KPSS 2008

Aşağıdakilerden hangisi, beyan hatası olmamasına rağmen sözleşmenin iptaline yol açan esaslı hata sayılır?

- A) Sözleşmenin lüzumlu vasıflarında hata
- B) Sözleşmenin konusunda hata
- C) Sözleşmenin mahiyetinde hata
- D) Miktarda hata
- E) Şahısta hata

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

Hata sebebiyle bir sözleşmenin iptal edilebilmesi için düşünülen hatanın esaslı hata olması gerekir. Esaslı hata halleri; beyan hatası ve temel hatası (lüzumlu vasıtalarla hata)'dır. Beyan hataları; sözleşmenin niteliğinde hata, konuda hata, şahısta hata, önemli miktar hatasıdır.

CEVAP: A

KPSS 2009

İradesi, ikrah (korkutma) nedeni ile bozulmuş olan kişi, ne kadar süre içinde sözleşmeyi iptal edebilir?

- A) İkrahın meydana gelmesinden itibaren 6 ay
- B) İkrahın meydana gelmesinden itibaren 1 yıl
- C) İkrahın meydana gelmesinden itibaren 5 yıl
- D) İkrahın ortadan kalkmasından itibaren 6 ay
- E) İkrahın ortadan kalkmasından itibaren 1 yıl

ÇÖZÜM

İkrah (zorlama, tehdit); Karşı tarafın korkutmasından, tehdit etmesinden ya da zor kullanmasından dolayı gerçek iradesini beyan edememesinden dolayı iradesi ve irade beyanı arasındaki meydana gelen uyumsuzluktan dolayı, tehdit edilen kişi yasal hakkını kullanarak işlemi iptal ettirebilir. Tehdidin ortadan kalkmasından itibaren 1 yıllık hak düşürücü zamanaşımına tabidir.

CEVAP: E

KPSS 2009

Aşağıdakilerden hangisi esaslı hata hâllerinden biri değildir?

- A) Sözleşmenin niteliğinde hata
- B) Saikte hata
- C) Kişide hata
- D) Sözleşmenin konusunda hata
- E) Edim veya karşı edim miktarında hata

ÇÖZÜM

Hata sebebiyle bir sözleşmenin iptal edilebilmesi için hata esaslı hata olmak zorundadır.

- Esaslı hata halleri; sözleşmenin niteliğinde hata, konuda hata, şahısta hata, önemli miktar hatası,
- Esaslı olmayan hata; saikte hatadır. Saikte hata; sözleşmeyi iptal hakkı vermez. Saikte hata bir kimsenin yanlış bazı tahminler ve değerlendirmeler sebebiyle beyanda bulunmasında ortaya çıkar. Fakat saikte hataya düşen kişinin hata ettiği hususunu bilseydi sözleşmeyi yapmama ihtimali var ise, hata sözleşmenin lüzumlu vasıtalarından sayılabiliyorsa, temel hatasına dönüşür ve iptal edilebilir.

CEVAP: B

KİK 2009

Çok yakın arkadaşı B'nin mali durumunun bozulması ve bu sebeple kredi alamamasına üzülen A, sırf B'nin itibarını yükseltmek için B lehine bir borç senedi imzalar.

Buna göre bu işlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hata
- B) Hile
- C) Nispi muvazaa
- D) Mutlak muvazaa
- E) Latife beyanı

ÇÖZÜM

Taraflar gerçekte bir işlem yapmadıkları halde 3.kişileri aldatmak için yapmış gibi göründükleri işlem türü mutlak muvazaa olarak adlandırılır.

Taraflar aralarında yaptıkları bir hukuki işlemi görünürdeki diğer bir işlemin arkasına gizliyorlarsa nisbi muvazaa söz konusudur.

Aslında bir işlem yapmak istemeyen A'nın B lehine borç senedi düzenlemesi mutlak muvazaadır.

CEVAP: D

MALİYE BAKANLIĞI İÇ DENETÇİLİĞİ 2010

Bir hukuki işlemin iki tarafının iradesi ile beyanı arasında istenerek meydana getirilen uygunsuzluk hâline ne ad verilir?

- A) Muvazaa
- B) Hile
- C) Latife beyanı
- D) Zihnî kayıt
- E) Hata

ÇÖZÜM

Bir sözleşmede her iki tarafın iradeleriyle beyanları arasında bilerek ve isteyerek oluşturdukları uygunsuzluğa muvazaa denir. Tek tarafın, ciddi olmayarak gerçek iradesine uymayan bir beyanda bulunmasına latife (şaka) beyanı denir. Örneğin; öğretmen öğrencilerine sorduğum soruya cevap veren öğrenciye Ferrari alacağım demesi. Bir kimse beyan ettiği şeyi istemiyorsa zihni kayıttan söz edilir. İrade ile beyan arasındaki uygunsuzluk dikkatsizlikten kaynaklanıyorsa hata, bir kişi diğerini kandırmak amacıyla irade ve beyanı arasında uygunsuzluk yaratıyorsa hile denir.

CEVAP: A

KPSS 2011

Aşağıdakilerden hangisi bir irade bozukluğu hâli değildir?

- A) Gabin
- B) Şahısta hata
- C) Sözleşmenin konusunda hata
- D) Hile
- E) Tehdit (ikrah)

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

İrade ve beyan arasında bilmeden ya da istemeden ortaya çıkan irade sakatlığı hallerine hata(yanılma), hile(aldatma) ve ikrah(tehdit) girer. İrade ile beyan arasındaki uygunsuzluk tarafın dikkatsizliğinden kaynaklanıyorsa hata denir. Hata, şahısta hata, sözleşmenin niteliğinde hata, konuda hata şeklinde ortaya çıkarsa esaslı hata sayılır ve iptal edilebilir. Taraflardan birinin diğerini aldatması sonucu yapılan sözleşme hile ile sakatlanır. İkrah; taraflardan biri, diğerinin veya üçüncü kişinin aldatması sonucu sözleşme yapmışsa, sözleşme iptal edilebilir.

CEVAP: A

SAYIŞTAY 2011

Televizyonunu kiraya vermek isteyen A, bilmeden ve istemeden yanlışlıkla B'ye satım beyanında bulunmuştur. Bu olaydaki irade ile beyan arasındaki uygunsuzluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edimde hata
- B) Sözleşmenin niteliğinde hata
- C) Nispi muvazaa
- D) Mutlak muvazaa
- E) Hile

ÇÖZÜM

Sözleşme kurulurken esaslı yanılmaya düşen taraf, sözleşme ile bağlı olmaz. İrade ile beyan arasındaki uygunsuzluk iradesini açıklayan tarafın dikkatsizliğinden ileri gelir. Karşı taraf, hataya düşen kimsenin hataya düşmüş olduğunu anlayamamakta haklı ise sözleşme hata ile birlikte kurulur ve hataya düşen kişi sözleşme ile bağlı kalmak istemiyorsa sözleşme iptal edilir. hata sebebiyle sözleşmenin iptal edilebilmesi için esaslı hata olması gerekir. Örneğin, sözleşmenin niteliğinde hata, konuda hata, şahısta hata gibi.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2012

A ile B'nin gerçek niyetleri A'nın taşınmazdaki payını B'ye satmak olduğu hâlde, paydaş C'nin ön alım hakkını kullanmasını önlemek için tapuya gitmişler ve yetkili memur önünde A, taşınmazdaki payını B'ye bağışlamıştır.

Bu olaya göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Nispi muvazaa vardır.
- B) Satış sözleşmesi gizli işlem niteliğindedir.
- C) Mutlak (adi) muvazaa vardır.
- D) Bağışlama sözleşmesi görünürdeki işlem niteliğindedir.
- E) Sözleşmenin niteliğini değiştiren muvazaa vardır.

ÇÖZÜM

Taraflar gerçekte bir işlem yapmadıkları halde 3.kişileri aldatmak için yapmış gibi göründükleri işlem türü mutlak muvazaa olarak adlandırılır.

Taraflar aralarında yaptıkları bir hukuki işlemi görünürdeki diğer bir işlemin arkasına gizliyorlarsa nisbi muvazaa söz konusudur.

A ile B arasındaki gerçek niyet satış olduğu halde bu işlemi bağışlama gibi göstermeleri nisbi muvazaadır.

CEVAP: A

KPSS 2013

Aslı, vekâlet sözleşmesini Avukat Erkan ile kurmak isterken Avukat Erhan ile kurmuştur.

Buna göre, yukarıdaki olayın hukuki niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözleşmenin niteliğinde yanılma
- B) Aldatma
- C) Sözleşmenin konusunda yanılma
- D) Karşı tarafın kimliğinde yanılma
- E) Korkutma

ÇÖZÜM

Yanılan, sözleşme yapma iradesini, gerçekte sözleşme yapmak istediği kişiden başkasına açıklamışsa esaslı beyan hatalarından kişide hata söz konusu olur.

CEVAP: D

TEMSİL

İDARİ HAKİMLİK 2006

A, taşınmazlarını kiraya vermeye yetkili temsilcisi T'yi gördüğü lüzum üzerine 10.05.2005 tarihinde azletmiş; bu durum aynı gün T'ye bildirilerek elindeki yetki belgesinin iadesi sağlanmıştır. T, bunu gizleyerek, A'nın kıymetli bir taşınmazını yetki belgesini daha önce görmüş olan ve azilden bilgi sahibi olmayan B'ye A adına kiraya vermiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) B ile yapılan kira sözleşmesinin geçerli olup olmaması, A'nın, temsilcisi T'yi azletmesinin haklı sebebe dayanıp dayanmadığına bağlıdır.
- B) B ile yapılan kira sözleşmesi geçerlidir.
- C) B ile yapılan kira sözleşmesi A icazet vermedikçe A'yı bağlamaz.
- D) B ile yapılan kira sözleşmesi kesin olarak hükümsüzdür.
- E) B ile yapılan kira sözleşmesi sadece T ile B arasında bağlayıcıdır.

BORÇLAR HUKUKU

Sözleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

Temsil yetkisi hangi şekilde verilmişse, aynı şekilde geri alınmalıdır. Belge ile verilen temsil yetkisine son verildiğinde, temsile ilişkin belgenin geri alınması gereklidir. Somut olayda belge geri alınmış ve temsil yetkisi son bulmuştur. Bu durumun ilanına gerek yoktur. Yetkisiz temsilcinin yaptığı işlem, temsil edilenin onayına kadar askıdadır.

CEVAP: C

SAYIŞTAY 2006

Aşağıdakilerin hangisinde yapılan sözleşme geçersizdir?

- A) Temsil yetkisinin üçüncü şahıslara bildirilmesi, ancak sonradan geri alınmasının veya sınırlandırılmasının üçüncü şahıslara duyurulmaması halinde, temsilcinin iyi niyetli üçüncü şahıslarla yaptığı sözleşme
- B) Temsilciye temsil yetkisine sahip olduğunu gösteren bir belge verilmesi, ancak temsil yetkisinin sona ermesine rağmen temsil edilen veya mirasçılarının yetki belgesinin iadesini talep etmemeleri halinde, yetki belgesine güvenerek iyi niyetli üçüncü şahısların temsilci ile yaptıkları sözleşme
- C) Eski alacaklı ile borçlu arasında yapılan alacağın temlik işlemine borçlunun muvafakat vermemesi
- D) Sözleşme konusu edimin sözleşmenin kurulmasından sonra tarafların sorumlu olmadığı bir nedenle objektif olarak imkânsız hale gelmesi
- E) Üçüncü şahıs yararına sözleşmede lehtarın kendisine yapılan ifayı kabul etmemesi

ÇÖZÜM

Temsil olunan verdiği yetkiyi üçüncü şahıslara bildirilmişse, ancak bu yetkiyi kısmen veya tamamen geri aldığını üçüncü şahıslara bildirmemişse, yetkinin geri alındığını iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri süremez. Yani sözleşme geçerlidir. B seçeneğine göre; temsil yetkisi sona erdiğinde temsilci yetki belgesini geri vermez, temsil olunan da bu belgeyi geri almaz ise temsil olunan üçüncü kişilerin zararlarını gidermek zorundadır ancak sözleşme geçerli değildir.

CEVAP: B

KPSS 2008

Aşağıdaki işlemlerden hangisi, özel temsil yetkisi verilmesini gerekli kılan işlemlerden biri değildir?

- A) Hakeme başvurmak
- B) Kira sözleşmesi yapmak
- C) Sulh sözleşmesi yapmak
- D) Bağışlama sözleşmesi yapmak
- E) Kambiyo taahhüdünde bulunmak

ÇÖZÜM

Bir işlemin başka bir kişi adına veya hesabına yapılmasına temsil yetkisi denir. Dava açma, sulh olma, tahkim (hakeme başvurmak), kambiyo taahhüdünde bulunma, bağışlama, taşınmaz devri, davadan feragat işlemlerinin yapılabilmesi için temsilciye mutlaka özel temsil yetkisi verilmiş olmalıdır.

CEVAP: B

BORÇLAR HUKUKU

Haksız Fiillerden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KPSS 2006

Munzam kusur ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Zarar görenin de zarara sebebiyet veren yanında ortak kusurunun bulunmasıdır.
- B) Zarar görenin zararın artmasına sebebiyet veren kusurlu davranışlarıdır.
- C) Zarar gören ve zarardan sorumlu kişi dışındaki üçüncü kişilerin zarara sebebiyet veren kusurlu davranışlarıdır.
- D) Kusursuz sorumlu kişinin, zararın doğumunda aynı zamanda kusurunun bulunmasıdır.
- E) Kusurlu sorumlu kişinin kusurunu artıran davranışlarıdır.

ÇÖZÜM

Kusursuz sorumlulukta, kusur koşulu aranmadan, haksız fiil nedeniyle doğan zararı giderme (tazmin) yükümlülüğü doğmaktadır. Buna rağmen, sorumlu kişinin, zararın doğumunda kusuru varsa buna ek (aşkın) kusur adı verilir. Türk Borçlar Kanununda bu tanım yer almasa da öğretideki tanım bu şekildedir.

CEVAP: D

KİK 2006

A'nın geçici kullandığı B'ye ait otomobil ile C'nin kullandığı otomobilin çarpışması sonucu, A'nın yanında oturan yolcu D ölmüştür. Kaza sonrasında olayda A'nın 7/8 oranında; C'nin ise 1/8 oranında kusurlu olduğu anlaşılmıştır. D'nin ölümü nedeniyle eşi ve çocukları sorumlular aleyhine tazminat davası açmaya karar vermişlerdir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Doğan zarardan dolayı A, B ve C müteselsilen sorumludurlar.
- B) Doğan zarardan dolayı A ve B 7/8 oranında, C ise 1/3 oranında sorumludurlar.
- C) Doğan zarardan dolayı A, B ve C kusur oranları ne olursa olsun 1/3 oranında sorumludurlar.
- D) Doğan zarardan dolayı A ve B sorumlu olup, bunların zararı tazmin etmemeleri halinde C'nin sorumluluğu gündeme gelir.
- E) Doğan zarardan alacaklılara karşı sadece C, araç işleten sıfatıyla sorumlu olup, zararı tazmin ettikten sonra A ve B'ye kusurları oranında rücu hakkına sahiptir.

ÇÖZÜM

Olayda B, kazaya karışan araç sahibi olarak sorumludur. A ise geçici de olsa araç sürücüsü olduğu ve 7/8 oranında kusurlu olduğu için sorumludur. Kazaya karışan diğer aracın sürücüsü C de 1/8 oranında kusurlu olduğundan sorumludur. Araç işletenin sorumluluğunda araç sahipleri de kusurlu olan kişilerle birlikte doğan

zarardan müteselsil sorumludur. Kazaya karışan sürücüler A ve C kusurlu sürücüler olduklarından; A, B ve C müteselsil sorumludur.

CEVAP: A

KİK 2006

Aşağıdaki kişilerden hangisi araç işleten değildir?

- A) Aracın maliki
- B) Aracın uzun süreli kiracısı
- C) Aracı, sigorta eden sigorta şirketi
- D) Aracı çalan hırsız
- E) Aracı, mülkiyeti muhafaza kaydıyla satın alan kişi

ÇÖZÜM

Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehini gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili taraftan başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

CEVAP: C

KPSS 2008

A, bir alacak yüzünden B ile tartışıp tokat atmıştır. B, bu kızgınlıkla silahını çekip A'yı yaralamıştır. A, yapılan müdahaleye rağmen sakat kalmıştır.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, bu yüzden doğan zararını B'den talep edemez, çünkü tokat attığı için bu sonuca katlanması gerekir.
- B) A, bu yüzden B aleyhine sadece şikâyetle bulunmak suretiyle ceza davası açılmasını sağlayabilir.
- C) A, B aleyhine sadece manevi zararının tazmin edilmesi için dava açabilir.
- D) A, B aleyhine tüm zararlarının tazmin edilmesi için dava açabilir.
- E) A, B'ye tokat atması nedeniyle B'nin uğradığı zararları düşmek suretiyle kalan miktar için B aleyhine tazminat davası açabilir.

ÇÖZÜM

A'nın B'ye tokat atması, B'nin A'yı yaralaması fiili için hukuka uygunluk sebebi oluşturmaz. Sadece B haksız tahrikten dolayı indirim sebebi olarak hakimın takdir hakkını kullanmasında tazminatın indirilmesini talep edebilir. Yaralama eylemi kamu düzenine aykırı bir eylem olduğu için savcı tarafından kendiliğinden ceza kovuşturması yapılabilir. A'nın yaralanması için hem maddi hem de manevi tazminat davası açılabilir.

CEVAP: D

BORÇLAR HUKUKU

Haksız Fiillerden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2008

Aşağıdakilerden hangisi haksız fiilin unsurları arasında yer almaz?

- A) Bir fiilin bulunması
- B) Bir zarar ortaya çıkması
- C) Fiilin hukuka aykırı olması
- D) Fiil ile zarar arasında illiyet bağı olması
- E) Haksız fiil işleyen kişinin mutlaka kasıtlı davranışının bulunması

ÇÖZÜM

Hukuka aykırı bir fiile ya da ahlaka aykırı bir fiille başkasına zarar veren kişiler zararlarını tazmin etmekle yükümlüdürler. Buna haksız fiil (den doğan borçlar) denir. Haksız fiilden sorumluluğun şartları; hukuka aykırı fiil (eylem), kusur (kast, ihmal), zarar, hukuka aykırı fiil ile zarar arasında illiyet bağı'dır. (sebe-sonuç ilişkisi). Bu açıklamalara göre fiilin mutlaka kasten işlenmiş olması gerekmez ihmal ile de zarar ortaya çıkmış ise haksız fiilden sorumluluk vardır.

CEVAP: E

İDARİ HAKİMLİK 2008

A, arabasıyla % 10 kusurlu olarak B'nin arabasına çarpmış ve arabada 1000 YTL'lik hasar meydana gelmiştir.

Buna göre, A'nın sorumluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kusur sorumluluğu
- B) Sebebe sorumluluğu
- C) Hakkaniyet sorumluluğu
- D) Akdi sorumluluk
- E) Tehlike sorumluluğu

ÇÖZÜM

Motorlu araç işletenin sorumluluğu kusur sorumluluğuna dayanmayan TEHLİKE sorumluluğudur. Karayolları Trafik Kanunu da sorumluluğu bu şekilde düzenlemiştir.

CEVAP: E

KİİK 2009

Aşağıdakilerden hangisi illiyet bağını kesen sebeplerden biri değildir?

- A) Savaş
- B) Zarar görenin kusuru
- C) İşçilerin o işletmede menfaat grevine başlamış olması
- D) Üçüncü kişinin kusuru
- E) Deprem

ÇÖZÜM

Faile fiil ve zarar arasındaki neden sonuç ilişkisinin kesen, dolayısıyla failin sorumluluğunu ortadan kaldıran veya azaltan nedenlerdir.

Bunlar;

Mücbir Sebep

Zarar görenin ağır kusuru

Üçüncü kişinin ağır kusuru

CEVAP: C

KPSS 2010

I. Kusur sorumluluğunda zarar verenin kusurunun hafif olması

II. Kusur sorumluluğunda zarar görenin ortak kusuru

III. Zarar görenin olağanüstü yüksek bir gelire sahip olması

IV. Zararın, zarar gören yararına yapılan bir davranış (hatir işi) sırasında doğmuş olması

Yukarıdakilerden hangileri maddi tazminatın hesaplanmasında tazminattan indirim sebebi olarak değerlendirilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II, III ve IV

ÇÖZÜM

Maddi tazminatın hesaplanmasında indirim sebepleri; Zarar gören, zararı doğuran fiile razı olmuş veya zararın doğmasında etkili olmuş ise, (zarar verenin ortak kusuru)

Tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmış ise,

Zarar verenin kusurunun hafifliği

Borçlar kanunu 43.maddede yer alan; 'Hakim, hal ve mevkiin icabına ve hatanın ağırlığına göre tazminatın suretini ve şumulünün derecesini tayin eyler.'

CEVAP: E

KPSS 2010

Borçlar Kanunu'nun 55. maddesi gereğince adam çalıştırmanın (istihdam edenin) sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Adam çalıştırmanın sorumluluğu bir kusur sorumluluğu niteliğini taşımaz.
- B) Sorumluluğun doğması için objektif özen yükümlülüğünün ihlal edilmiş olması gerekir.
- C) Adam çalıştırmanın ayırt etme gücüne sahip olmasa bile yardımcı kişinin verdiği zarardan sorumlu olur.
- D) Bu sorumluluğun doğabilmesi için zarar gören alacaklı ile adam çalıştırmanın arasında önceden kurulmuş bir sözleşme ilişkisinin varlığı aranır.
- E) Bu sorumluluğun doğabilmesi için zararın yardımcı kişi işi gördüğü sırada onun hukuka aykırı bir davranışla meydana gelmiş olması gerekir.

BORÇLAR HUKUKU

Haksız Fiillerden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

BK 55 göre adam çalıştıran, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür. Adam çalıştıranın sorumluluğunun şartları;

Zarar veren ile istihdam eden arasında istihdam ilişkisi bulunmalı

Üçüncü bir kişi zarara uğramalı

Zarar, işin görülmesi sırasında olmalı

İllyet bağı bulunmalı

Buna göre; D seçeneğinin adam çalıştıranın sorumluluğu ile ilişkisi yoktur. Üçüncü kişi ile yapılan sözleşme şartları arasında yer almamaktadır.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2010

A'nın çok sevdiği ve iyi eğitilmiş bir kangal köpeği vardır. Genellikle bahçede duran, ancak zaman zaman eve de giren köpek, bir gün A'ya misafir olarak gelen arkadaş B'yi ısırır ve B kolundan ciddi şekilde yaralanır.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bu olayda hayvan tutucusunun sorumluluğu söz konusudur.

B) Bu sorumluluk kurtuluş kanıtı getirilemeyen bir sebep sorumluluğu türüdür.

C) Hayvan tutucusuna yüklenen objektif özen, gözetim ve denetim ödevinin ihlali, sorumluluğun temelini oluşturur.

D) A, köpek üzerinde hukuki ve fiili iktidar sahibi olduğu için hayvan tutucusu olarak nitelendirilir.

E) Bu olayda zarar köpeğin içgüdüsel, ani ve bağımsız bir hareketinden doğmuştur.

ÇÖZÜM

Sorudaki sorumluluk türü hayvan idare edenlerin (tutucusunun) sorumluluğu şeklindedir (A seçeneği doğrudur). Hayvan idare edenlerin sorumluluğunda kurtuluş kanıtı getirilebilir. Hayvanı idaresi altında bulunduran kimse bütün dikkat ve özeni gösterdiğini göstermiş olsaydı dahi zarara engel olamayacağını ispat edebilirse sorumluluktan kurtulur. (B seçeneği yanlıştır). C, D ve E seçenekleri doğrudur.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2011

Aşağıdaki durumlardan hangisi olağan sebep sorumluluğu hâllerinden biri değildir?

A) Hayvan tutucusunun sorumluluğu

B) Adam çalıştıranın sorumluluğu

C) Taşınmaz malikinin sorumluluğu

D) Motorlu taşıt aracı işletenin sorumluluğu

E) Ev başkanının sorumluluğu

ÇÖZÜM

Sebeb sorumluluğu ya da doktrinde kabul edilen diğer adıyla kusursuz sorumluluk, objektif sorumluluk; "olağan sebep sorumluluğu" ve "tehlike sorumluluğu" olmak üzere ikiye ayrılır. Adam çalıştıran, hayvan bulunduran, yapı maliki sorumlulukları ve hakkaniyet sorumlulukları olağan sebep sorumluluklarıdır. Seçeneklerde tehlike sorumluluğu olan, motorlu araç işletenin sorumluluğudur.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2011

A, B, C ve D aralarında çıkan bir anlaşmazlık sonucunda sopa ve taşlar kullanarak kavga etmeye başlarlar ve kavga sonrasında A'nın bir sopa darbesi sonucu ağır şekilde yaralandığı görülür.

Bu olay ile ilgili aşağıdaki ifadelerden si yanlıştır?

A) Somut olayda, zararlı sonucu kim tarafından işlenen hangi fiilin meydana getirdiği bilinmediğinden seçimlik illiyet söz konusudur.

B) Ortak illiyet, sebeplerin bir araya gelmesi suretiyle ortaya çıkar, buna karşılık yaralama bir sopa darbesi sonucu meydana geldiği için somut olayda ortak illiyet söz konusu değildir.

C) Yaralamanın B, C ve D'nin hangisinin sopa darbesinden meydana geldiği bilinmediği için B, C ve D'nin sorumlulukları yoktur.

D) Somut olayda farazi sebep mevcut olmadığından farazi illiyetten söz edilemez.

E) Somut olayda birden çok sebep haksız fiil niteliğini taşıyıp birlik manzarası gösterdiğinden kavgaya katılan B, C ve D, A'ya karşı müteselsil olarak sorumludur.

ÇÖZÜM

Zararlı sonucu, birden çok nedenden yalnız biri gerçekleştirmiş olmakla birlikte, somut olayda, bu nedenin hangisi olduğu bilinemediği durumda seçimlik illiyetten söz edilir. Kural olarak zarardan kimse sorumlu tutulamaz. Çünkü belli bir şahsın fiili ile zarar arasındaki illiyet tespit edilememiştir. Ancak birden fazla kişinin fiili bir bütün teşkil ediyorsa (kavga gibi) meydana gelen zarardan katılanlar müteselsilen sorumludurlar. C seçeneği yanlıştır.

CEVAP: C

SAYIŞTAY 2011

İstanbul'da adliyenin yolunu bilmeyen A, yolda gördüğü ilk kişiye adliyenin yolunu sorar ve adliyenin 3 gün önce taşındığından haberi olmayan B, A'ya eski adliyeyi tarif eder. A, adliyeye gittiği inancı ile tarif üzerine yola koyulur ancak yolda giderken bir otomobilin çarpması sonunda ağır yaralanır.

Bu olaya göre, B'nin sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

BORÇLAR HUKUKU

Haksız Fiillerden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

- A) B'nin bu olayda haksız fiil sorumluluğu söz konusudur.
- B) B'nin bu olayda kusur sorumluluğu söz konusudur.
- C) B'nin davranışı tehlikeli bir faaliyet teşkil etmediği için sorumluluğu yoktur.
- D) Bu olayda sebeple sonuç arasında uygunluğun yokluğu nedeniyle, sorumluluğun unsurlarından uygun illiyet bağı bulunmadığı için B'nin herhangi bir sorumluluğu yoktur.
- E) Olayda ağırlaştırılmış kusur sorumluluğu olduğu için B sorumludur.

ÇÖZÜM

Adliyenin yolunu bilmeyen A'ya, B'nin adliyenin taşındığını bilmediği için eski adliyenin yolunu tarif etmesi ile A'ya yolda giderken araba çarpması arasında nedensellik (sebeple-sonuç ilişkisi) bağı olmadığı için B'nin herhangi bir sorumluluğu yoktur.

CEVAP: D

KPSS 2012

Usta A ile çırağı B, bir binanın dış cephe tadilatını yaparlarken çırak, ustasına uzatmak için eline aldığı çekiçi aşağıya düşürür ve o sırada aşağıdan geçmekte olan C, kafasına isabet eden çekiç sebebiyle ağır şekilde yaralanır.

Bu olay ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bu olayda usta A'nın C'ye karşı sorumluluğu adam çalıştırmanın sorumluluğu kapsamında değerlendirilir.
- B) Adam çalıştırmanın sorumluluğunun doğabilmesi için A ile B arasında adam çalıştırma ilişkisinin bulunması gerekir.
- C) Adam çalıştırmanın sorumluluğu kusursuz sorumluluk türü olduğu için A'nın C'ye karşı sorumluluğunun doğmasında kusurlu olup olmaması önemli değildir.
- D) Adam çalıştırmanın sorumluluğu özen ilkesine dayandığından kurtuluş kanıtı getirilebilen bir sorumluluktur; A kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulabilir.
- E) A'nın sorumluluktan kurtulmasında, işletmenin çalışma düzeninin bu zararın doğmasını önleyecek yeterlilikte ve nitelikte olmasını sağlamamış bulunması önemli değildir.

ÇÖZÜM

Adam çalıştırın, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür.

Adam çalıştırın, çalışanını seçerken, işiyle ilgili talimat verirken, gözetim ve denetimde bulunurken, zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiğini ispat ederse, sorumlu olmaz.

Bir işletmede adam çalıştırın, işletmenin çalışma düzeninin zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat etmedikçe, o işletmenin faaliyetleri dolayısıyla

sebeple oluşan zararı gidermekle yükümlüdür.

Adam çalıştırın, ödediği tazminat için, zarar veren çalışana, ancak onun bizzat sorumlu olduğu ölçüde rücu hakkına sahiptir.

CEVAP: E

İDARİ HAKİMLİK 2012

A ve B bir araya gelerek hırsızlık yapmaya karar verdikten sonra C'nin bürosunda bulunan ağır çelik kasayı birlikte alıp götürürler.

Bu olaya göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Yarışan illiyet söz konusudur.
- B) Seçimlik illiyet söz konusudur. Çünkü A ve B kasayı tek başlarına da çalabilirler.
- C) Farazi illiyet söz konusudur.
- D) Önüne geçilen illiyet söz konusudur.
- E) Ortak illiyet söz konusudur.

ÇÖZÜM

Hiçbiri tek başına yeterli olmayıp, ancak bir araya geldikleri için zararlı sonucu doğuran nedenlerin birleşmesi ortak illiyet olarak adlandırılır.

A ve B ağır çelik kasayı tek başlarına götüremeyecekleri için birlikte hareket etmişlerdir.

CEVAP: E

İDARİ HAKİMLİK 2012

A, uğradığı bir haksız fiil sonucunda yaralanmıştır. **Buna göre, aşağıdaki zararlardan hangisi A'nın yaralanması sonucunda ortaya çıkan bir dolaylı zarar niteliğini taşır?**

- A) A'nın yaralandıktan sonra ambulansla hastaneye götürülmesinde yapılan masraflar
- B) A'nın tedavi giderleri
- C) A'nın katlanmak zorunda olduğu ameliyat sebebiyle uğradığı manevi zarar
- D) A'nın yaralanma sonrasında kolunda kalan iz sebebiyle uğradığı manevi zarar
- E) Yaralandığı gün önemli bir iş görüşmesine gidecek olan A'nın, bu görüşmeyi kaçırmaması sebebiyle uğradığı zarar

ÇÖZÜM

Haksız fiil sonucu fiille illiyet bağının doğrudan kurulabileceği maddi (tedavi masrafları, doğrudan kazanç kaybı, çalışma gücünün azalmasından doğan kayıplar gibi.) ve manevi zararlar dışında kalan zararlar dolaylı zarar niteliğini taşır.

Önemli bir iş görüşmesine gidecek olan A'nın bu görüşmeye gidememesi doğrudan değil ancak dolaylı zarar olarak kabul edilebilir.

CEVAP: E

BORÇLAR HUKUKU

Haksız Fiillerden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

İDARİ HAKİMLİK 2012

A, otomobili ile işe giderken komşusu B'nin otobüs durağında beklediğini görür ve B'ye iyilik olsun diye onu da otomobiline davet edip yol üstünde, onun işine yakın bir yerde bırakabileceğini söyler. B, buna çok sevinip otomobile biner, ancak A yolda giderken önüne aniden çıkan köpeğe çarpmamak isterken virajı alamaz ve otomobilini bir ağaca çarpar. Bu çarpma sonucunda B bacağından yaralanır.

Bu olaya göre A ile B arasındaki ilişkide aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hatır taşımacılığı söz konusudur.
- B) Hukukumuzda hatır taşımacılığı sırasında oluşabilecek zararlar nedeniyle sorumluluk hafifletilmiştir.
- C) Araç işleten, tehlike sorumluluğu ilkesi gereğince kusursuz olarak sorumlu olacaktır.
- D) Araç işleten, kusur sorumluluğu ile ilgili genel hükümlere göre sorumlu tutulacaktır.
- E) Araç işleten A, kusursuzluğunu ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir.

ÇÖZÜM

Hatır taşıması, taşıyanın, yakını olsun olmasın herhangi bir kimseyi taşıtına bindirip, ücret almaksızın bir yerden bir yere götürmesidir. Yargıtay görüşleri ve genel kanı, hatır taşıması da olsa taraflar arasında "yolcu taşıma" ilişkisinin kurulduğu yönündedir.

Tazminat hafifletilebilir. Kurtuluş kanıtı vardır.

Hatır taşımacılığında kusur sorumluluğu vardır.

CEVAP: C

SAYIŞTAY 2012

Borçlar hukukuna göre, geçici ödemelere ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Geçici ödemeler eski Borçlar Kanunu'nda olmayıp Türk Borçlar Kanunu ile getirilen yeni bir düzenlemedir.
- B) Türk Borçlar Kanunu ile geçici ödemelere ilişkin getirilen hüküm sadece haksız fiil sorumluluğu ile ilgili olmayıp sözleşmeye aykırılık nedeniyle doğacak tazminat davaları için de uygulanabilecektir.
- C) Hâkimin, geçici ödemeye karar verebilmesi için iddianın haklılığını gerçeğe yakın gösteren kanıtların sunulmuş olması gerekir.
- D) Dava sonunda tazminata hükmedildiği takdirde davalının yaptığı geçici ödemeler, hükmedilen tazminata mahsup edilir.
- E) Hâkim, geçici ödemeye kendiliğinden karar verebilir, zarar görenin talepte bulunmasına gerek yoktur.

ÇÖZÜM

Zarar gören, iddiasının haklılığını gösteren inandırıcı kanıtlar sunduğu ve ekonomik durumu da gerektirdiği takdirde hâkim, istem üzerine davalının zarar görene geçici ödeme yapmasına karar verebilir.

Davalının yaptığı geçici ödemeler, hükmedilen tazminata mahsup edilir; tazminata hükmedilmezse hâkim, davalının aldığı geçici ödemeleri, yasal faizi ile birlikte geri vermesine karar verir.

CEVAP: E

KPSS 2013

Aşağıdaki kusursuz sorumluluk türlerinden hangisi, tehlike ilkesine dayanmaktadır?

- A) Motorlu taşıt aracı işletenin sorumluluğu
- B) Hayvan bulunduranın sorumluluğu
- C) Ev başkanının sorumluluğu
- D) Adam çalıştırmanın sorumluluğu
- E) Taşınmaz malikinin sorumluluğu

ÇÖZÜM

Hayvan bulunduranın sorumluluğu, ev başkanının sorumluluğu, adam çalıştırmanın sorumluluğu ve taşınmaz malikinin sorumluluğu özen ilkesine dayanırken, motorlu taşıt işletenin sorumluluğu tehlike ilkesine dayanmaktadır.

CEVAP: A

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2013

Türk Borçlar Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi haksız fiil neticesinde ortaya çıkan bedensel zararlar içinde yer almaz?

- A) Tedavi giderleri
- B) Kazanç kaybı
- C) Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar
- D) Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar
- E) Manevi çöküntü

ÇÖZÜM

Bedensel Zararlar:

Tedavi giderleri

Kazanç kayıpları

Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar

Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan zararlar.

CEVAP: E

BORÇLAR HUKUKU

Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KPSS 2007

A, B'ye 10 YTL ödünç vermiştir. Oysa A ayırt etme gücünden yoksundur ve kısıtlıdır. Buna göre, A'nın verdiği paranın iadesini sağlamak için aşağıdaki davalardan hangisi açılabilir?

- A) İstihkak davası
- B) Taşınır davası
- C) Sebepsiz zenginleşme davası
- D) Gasp halinde açılan zilyetlik davası
- E) Tazminat davası

ÇÖZÜM

Fiil ehliyeti olmayan bir kişi ile tasarruf işlemleri yapılmışsa, hukuki sebep geçersiz olduğundan dolayı yapılan işfalar sebepsiz zenginleşme davası ile geri istenebilecektir.

CEVAP: C

ZİRAAT BANKASI 2007

Aşağıdakilerden hangisi sebepsiz zenginleşmenin şartlarından biri değildir?

- A) Zenginleşme
- B) Zenginleşenin iyi niyetli olmaması
- C) Fakirleşme
- D) İlliyet bağı
- E) Haklı sebebin bulunmaması

ÇÖZÜM

Sebepsiz zenginleşme; bir kişinin malvarlığında haklı bir sebep olmaksızın meydana gelen artış ve diğer bir kişinin aynı oranda malvarlığında meydana gelen ek-silmedir. Koşulları;

Zenginleşme; bir kişinin malvarlığındaki artış

Fakirleşme; başkasının faydasına bir kişinin malvarlığındaki azalış

Haklı bir sebebin bulunmaması; eğer zenginleşme bir edime dayanmıyorsa haklı bir sebep yok demektir.

İlliyet bağı; bir kişinin malvarlığındaki olay ile başkasının malvarlığındaki artış arasında bağ olmalıdır.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2008

Aşağıdakilerden hangisinin varlığı hâlinde sebepsiz zenginleşme davası açılabilir?

- A) Ahlaki bir ödevin yerine getirilmesi hâlinde
- B) Zaman aşımına uğramış bir borcun ifası hâlinde
- C) Hukuka ve ahlaka aykırı bir amaç için verilen bir şey söz konusu olursa
- D) Borç olmayan bir şeyin, kişinin hatasını ispat edememiş bile olsa ifası hâlinde
- E) Başlangıçtaki objektif imkânsızlıkla geçersiz bir sözleşmede, tarafların önceden ifa ettikleri edimlerin bulunması hâlinde

ÇÖZÜM

A, B ve D seçeneklerinde eksik borç söz konusu iken C seçeneğinde yasa gereği iade istenememe söz konusudur. E seçeneği sebepsiz zenginleşme durumlarından.

CEVAP: E

KPSS 2009

Aşağıdakilerden hangisi sebepsiz zenginleşmenin koşullarından biri değildir?

- A) Mal varlığı zenginleşen kişinin kusurlu olması
- B) Bir kimsenin mal varlığında bir zenginleşmenin meydana gelmesi
- C) Mal varlığında meydana gelen zenginleşmenin haklı bir nedene dayanmaması
- D) Zenginleşme ile fakirleşme arasında illiyet bağının olması
- E) Diğer bir kimsenin mal varlığında bir fakirleşme meydana gelmesi

ÇÖZÜM

Sebepsiz zenginleşme; bir kişinin malvarlığında haklı bir sebep olmaksızın meydana gelen artış ve diğer bir kişinin aynı oranda malvarlığında meydana gelen ek-silmedir. Koşulları;

Zenginleşme; bir kişinin malvarlığındaki artış

Fakirleşme; başkasının faydasına bir kişinin malvarlığındaki azalış

Haklı bir sebebin bulunmaması; eğer zenginleşme bir edime dayanmıyorsa haklı bir sebep yok demektir.

İlliyet bağı; bir kişinin malvarlığındaki olay ile başkasının malvarlığındaki artış arasında bağ olmalıdır.

CEVAP: A

MALİYE BAKANLIĞI İÇ DENETÇİLİĞİ 2010

Aşağıdaki durumlardan hangisi sebepsiz zenginleşme oluşturmaz?

- A) Bir kişinin hesabına bir başka kişi tarafından yanlışlıkla havale yapılması
- B) Yasal mirasçı dışındaki bir kişi lehine vasiyet yolu ile miras bırakılması
- C) Bir kimsenin kendini borçlu zannederek yanlışlıkla ödeme yapması
- D) Tiyatroya biletsiz giriş yapılması
- E) Dolmuşa binen yolcunun dolmuş ücretini vermemesi

ÇÖZÜM

Sebepsiz zenginleşme, haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen kişi, zenginleşmeyi geri vermek zorundadır.. Miras bırakan (muris) vasiyet yoluyla mirasçı atayabilir, belli bir mal bırakabilir, vakıf kurabilir, mirasın paylaşılmasına ilişkin kural vb. belirleyebilir.

CEVAP: B

BORÇLAR HUKUKU

Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar – Çıkmış Soru ve Çözümleri

MALİYE BAKANLIĞI İÇ DENETÇİLİĞİ 2010

Aşağıdakilerden hangisi sebepsiz zenginleşmenin gerçekleşmesi için gereken koşullardan biri değildir?

- A) Zenginleşme
- B) Zenginleşmenin başka bir kişinin mal varlığının aleyhine olması
- C) Zarar
- D) Haklı bir sebebin bulunmaması
- E) Bir kişinin mal varlığındaki zenginleşme ile diğer kişinin mal varlığındaki fakirleşme arasında neden-sonuç ilişkisinin (illiyet bağının) bulunması

ÇÖZÜM

Sebepsiz zenginleşme; bir kişinin malvarlığında haklı bir sebep olmaksızın meydana gelen artış ve diğer bir kişinin aynı oranda malvarlığında meydana gelen ek-silmedir. Koşulları;

Zenginleşme; başkasının zararına bir kişinin malvarlığındaki artış.

Fakirleşme; başkasının faydasına bir kişinin malvarlığındaki azalış.

Haklı bir sebebin bulunmaması; eğer zenginleşme bir edime dayanmıyorsa haklı bir sebep yok demektir.

İlliyet bağı; bir kişinin malvarlığındaki olay ile başkasının malvarlığındaki artış arasında bağ olmalıdır. Buna göre zarar, haksız fiilin şartlarından olup, tazminat yaptırımına tabiidir.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2010

Sebepsiz zenginleşmede kötü niyetli zenginleşenin iade borcu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kötü niyetli zenginleşen, elde ettiği semereleri iade etmek zorundadır.
- B) Kötü niyetli zenginleşen, elde etmeyi ihmal ettiği semere varsa bunları da vermek zorundadır.
- C) Kötü niyetli zenginleşen, sadece eşyaya yaptığı zorunlu masrafları talep edebilir.
- D) Zenginleşmeye konu olan eşyanın hasara uğraması durumunda, kötü niyetli zenginleşenin iade yükümlülüğü sona erer.
- E) İlk zenginleşme anında elde ettiği değer tamamını, kötü niyetli zenginleşenin iade etmesi gerekir.

ÇÖZÜM

Kötüniyetli zenginleşen, elde ettiği ve varsa ihmal ettiği semereleri ödemek zorundadır (A ve B seçeneği doğrudur). Sadece zorunlu masrafları isteyebilir. Faydalı masrafları isteyemez, lüks masrafları zarar vermeden ayırabiliyorsa sökebilir (C seçeneği doğrudur). Kötüniyetli zenginleşen, ilk zenginleşme anında elde ettiği değer tamamını, hasar olsa bile iade etmek zorundadır (E seçeneği doğru, D seçeneği yanlıştır).

CEVAP: D

BORÇLAR HUKUKU

Borçların İfası – İfa Edilmemesi – Çıkmış Soru ve Çözümleri

SAYIŞTAY 2006

Borcun ifa zamanı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Borcun ifa zamanını taraflar sözleşmeyle diledikleri gibi tayin edebilirler.
- B) Borcun ifa zamanını tarafların tayin etmediği hallerde, kanun tayin etmiş olabilir.
- C) Borcun ifa zamanı anlaşma ya da kanunla tayin edilmeyen hallerde, borcun doğduğu anda ifa edilmesi gerekir.
- D) Borcun ifa zamanının sözleşmede tayin edilmediği hallerde sözleşme esaslı bir unsurun eksikliği nedeniyle geçersizdir.
- E) Sözleşmede, ifa zamanının tayin edilmesi borç ilişkisinin kurulmasını engellemez.

ÇÖZÜM

İfa zamanı taraflarca serbestçe ya da kanunla tayin edilebilir. İfa zamanı taraflarca kararlaştırılmamışsa her borç, doğumu anında muaccel olur. Buna göre ifa zamanı sözleşmede tayin edilmemişse sözleşme geçersiz olmaz.

CEVAP: D

KPSS 2007

Borçlar Kanunu'na göre, sözleşmede aksine bir kayıt yoksa para borçları nerede ifa edilir?

- A) Alacaklının verme zamanındaki yerleşim yerinin bulunduğu yerde
- B) Borçlunun borcunun doğduğu yerde
- C) Borçlunun ikametgâhının bulunduğu yerde
- D) Borçlunun iş yerinin bulunduğu yerde
- E) Borçlunun istediği yerde

ÇÖZÜM

İfa yeri, edimin yerine getirileceği yerdir. İfa yeri tarafların özgür iradesiyle belirlenebilir. Ancak taraflar ifa yerini belirtmemişlerse;

Para borcu; alacaklının yerleşim yeridir. (Götürülecek borç)

Parça borcu; sözleşmenin yapıldığı anda şeyin bulunduğu yerde ifa edilir.

Diğer borçlar ise; borçlunun yerleşim yeridir. (Aranacak borç)

CEVAP: A

ZİRAAT BANKASI 2007

Para borçları nerede ifa edilir?

- A) Alacaklının ifa zamanındaki ikametgâhının bulunduğu yerde
- B) Borçlunun borcunun doğduğu yerde
- C) Borçlunun ikametgâhının bulunduğu yerde
- D) Borçlunun işyerinin bulunduğu yerde
- E) Borçlunun istediği yerde

ÇÖZÜM

İfa yeri, edimin yerine getirileceği yerdir. İfa yeri tarafların özgür iradesiyle belirlenebilir. Ancak taraflar ifa yerini belirtmemişlerse;

Para borcu; alacaklının yerleşim yeridir. (Götürülecek borç)

Parça borcu; sözleşmenin yapıldığı anda şeyin bulunduğu yer.

Diğer borçlar ise; borçlunun yerleşim yeridir. (Aranacak borç)

CEVAP: A

İDARİ HAKİMLİK 2008

A Üretici Firması, B Acentesine her ay 10 adet motorlu araç teslim etmeyi taahhüt etmiştir. Sözleşme gereğince B, kendisine her ay teslim edilen araçların bedellerini bir sonraki ayda ödeyecektir. A Firması, B'ye ilk 3 ay düzenli olarak araçları teslim etmiş, ancak dördüncü ayda B'nin ekonomik krize girdiğini, aleyhine yapılan takiplerin semeresiz kaldığını öğrenmiş ve araç sevkini durdurmuştur. A, araç sevkine devam edebilmek için B'den araç bedelleri kadar banka teminat mektubu gibi bir teminat göstermesini talep etmiş, B ise buna yanaşmamıştır. A'nın dördüncü aydan itibaren araç teslimini durdurması üzerine B, A aleyhine araçların teslimi ve bu arada uğradığı zararın tazmini için dava açmıştır.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A'nın araç sevkini durdurması sözleşmeye aykırı bir davranıştır, B taleplerinde haklıdır.
- B) B'nin henüz iflas etmemiş olması nedeniyle A'nın araç sevkini durdurması sözleşmeye aykırı bir davranıştır, B taleplerinde haklıdır.
- C) Sözleşmede açık olarak önce araçların teslimi sonra bedelin ödenmesi öngörüldüğüne göre A'nın araç sevkini durdurması haksızdır, B taleplerinde haklıdır.
- D) A'nın araç sevkini durdurması haklıdır, B teminat vermediği sürece A'yı araç teslimine zorlayamaz.
- E) A'nın araç sevkini durdurması haksız olup, bu durumda sözleşmeyi feshetmesi gerekirdi. Bunu yapmadığı için B'nin talepleri haklıdır.

ÇÖZÜM

Karşılıklı borçları içeren bir sözleşmede, taraflardan birinin ödeme güçsüzlüğü nedeniyle diğer tarafın hakkı tehlikeye düşerse, bu taraf yararına olan borcun ifası garanti edilinceye kadar kendi borcunun ifasından kaçınabilir ve isteği üzerine uygun bir süre içinde teminat verilmediği takdirde sözleşmeyi feshedebilir.

B garanti vermediği durumda A, ifadan kaçınabilir.

CEVAP: D

BORÇLAR HUKUKU

Borçların İfası – İfa Edilmemesi – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KPSS 2008

Aşağıdakilerden hangisi alacaklının temerrüdünün şartlarından biri değildir?

- A) Borcun muaccel olması
- B) Borcun ifasının alacaklıya teklif olunması
- C) Alacaklının, ifa teklifini reddetmiş olması
- D) Alacaklının, ifa teklifini reddederken kusurlu olması
- E) Alacaklının, ifa teklifini haklı bir sebep olmadan reddetmesi

ÇÖZÜM

Yapma ya da verme edimi gereği gibi kendisine önerilen alacaklı, haklı bir sebep olmaksızın onu kabulden veya borçlunun borcunu ifa edebilmesi için kendisi tarafından yapılması gereken hazırlık fiillerini yapmaktan kaçınırsa, alacaklının temerrüdü söz konusu olur. Alacaklının temerrüde düşmesi için, borcun ifası usulüne uygun teklif edilmiş olmalı, alacaklı ifa teklifini haklı bir sebep olmaksızın reddetmiş olmalıdır. Ancak alacaklının ifa teklifini reddederken kusurlu olmasına gerek yoktur.

CEVAP: D

KİK 2009

Para borcunun söz konusu olduğu bir sözleşmede tarafların ifa yerini belirlemediği olması durumunda bu borç nerede ifa edilir?

- A) Borçlunun borcun doğduğu andaki ikametgâhında
- B) Borçlunun ifa anındaki ikametgâhında
- C) Paranın bulunduğu bankada
- D) Sözleşmenin kurulduğu yerde
- E) Alacaklının ifa anındaki ikametgâhında

ÇÖZÜM

İfa yeri, edimin yerine getirileceği yerdir. İfa yeri tarafların özgür iradesiyle belirlenebilir. Ancak taraflar ifa yerini belirtmemişlerse;

Para borcu; alacaklının yerleşim yeridir. (Götürülecek borç)

Parça borcu; sözleşmenin yapıldığı anda şeyin bulunduğu yerde ifa edilir.

Diğer borçlar ise; borçlunun yerleşim yeridir. (Aranacak borç)

CEVAP: E

KPSS 2010

Alacaklı temerrüdü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Alacaklı temerrüdünün gerçekleşmesi için kural olarak alacaklının kusurlu olması gerekmez.
- B) Alacaklı temerrüdünün gerçekleşmesi için borçlu, edimi gereği gibi teklif etmiş olmalıdır.
- C) Alacaklı haksız olarak kendisine sunulan edimi kabulden kaçınmış olmalıdır.

D) Alacaklı temerrüdüne düşen alacaklı, mutlak olarak alacak hakkını kaybeder.

E) Mütemerrit alacaklı, borçluya karşı ödemezlik defeni ileri süremez.

ÇÖZÜM

Yapma veya verme edimi gereği gibi kendisine önerilen alacaklı, haklı bir sebep olmaksızın kabulden ve borçlunun borcunu ifa edebilmesi için kendisi tarafından yapılması gerekenleri yapmaktan kaçınırsa ALACAKLI TEMERRÜDE (direnme) düşmüş olur. Alacaklının temerrüdünün gerçekleşmesi için alacaklının kusurlu olmasına gerek yoktur. Alacaklının temerrüdü borcu sona erdirmez bu bağlamda alacaklının temerrüde düşmesi alacak hakkını kaybettirmez. Borçlunun edimi bir yere tevdi etmesi ya da edime konu malı satarak bedelini tevdi etmesi şeklinde olabilecektir.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2011

A ve B, 28 Şubat tarihinde aralarında yaptıkları bir satım sözleşmesi ile B'nin sözleşmenin kurulduğu gün 1000 TL ödemesine karşılık, A'nın sözleşme konusu televizyonu 1 ay sonra teslim etmesi konusunda anlaşırlar.

Bu olaya göre, A'nın televizyonu teslim edeceği tarih aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 27 Mart
- B) 28 Mart
- C) 29 Mart
- D) 30 Mart
- E) 31 Mart

ÇÖZÜM

Ay olarak verilen süre, ilgili ayın aynı rakamlı günü dolmaktadır. 28 Şubattan 1 ay sonra için verilen süre 28 Martta dolmaktadır.

CEVAP: B

SAYIŞTAY 2012

A ile B, aralarında Ocak ayında yaptıkları satım sözleşmesinde B'nin sözleşme konusu edimi, bir sonraki ayın ortasında ifa edeceğini kararlaştırırlar.

Bu sözleşmeye göre, taraflar arasında kararlaştırılan ifa günü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 13 Şubat
- B) 14 Şubat
- C) 15 Şubat
- D) 16 Şubat
- E) 28 Şubat

ÇÖZÜM

Vade olarak ayın başı ve sonu verildi ise, ayın birinci ve sonuncu günü, ortası denildi ise ayın 15'i anlaşılır.

Ocak ayında yapılan sözleşmede bir sonraki ayın ortası 15. Şubat günü olacaktır.

CEVAP: C

BORÇLAR HUKUKU

Borçların İfası – İfa Edilmemesi – Çıkmış Soru ve Çözümleri

KPSS 2012

A ve B, 25 Ocak 2012’de yaptıkları sözleşme ile A’nın B’ye 2 ton pirinç teslim etmesini ve teslimatın bir sonraki ayın ortasında yapılmasını kararlaştırırlar.

Bu olaya göre A, 2 ton pirinci hangi tarihte teslim etmelidir?

- A) 14 Şubat 2012 B) 15 Şubat 2012
C) 16 Şubat 2012 D) 28 Şubat 2012
E) 29 Şubat 2012

ÇÖZÜM

Bir borcun veya taraflardan birine düşen herhangi bir yükümlülüğün sözleşmenin kurulmasından başlayarak belli bir sürenin sonunda ifası gerekiyorsa, ifa zamanı aşağıdaki biçimde belirlenir:

- 1. Gün olarak belirlenmiş süre, sözleşmenin kurulduğu gün sayılmaksızın, bu sürenin son günü dolmuş olur. Sekiz veya onbeş gün olarak belirlenmiş süre ise, bir veya iki haftayı değil, tam sekiz veya onbeş günü ifade eder.*
- 2. Hafta olarak belirlenmiş süre, son haftanın sözleşmenin kurulduğu güne ismen uyan gününde dolmuş olur.*
- 3. Ay olarak veya yıl, yarıyıl ve yılın dörtte biri gibi birden çok ayı içeren bir zaman olarak belirlenmiş süre, sözleşmenin kurulduğu gün ayın kaçınıcı günü ise, son ayın bunu karşılayan gününde dolmuş olur. Son ayda bunu karşılayan gün yoksa süre, bu ayın son günü dolmuş sayılır.*

Borcun ifası için bir ayın başlangıcı veya sonu belirlenmişse, bundan ayın birinci ve sonuncu günü; ayın ortası belirlenmişse, bundan da ayın onbeşinci günü anlaşılır.

Borcun ifası için gün belirtilmeksizin sadece ay belirlenmişse, bundan o ayın son günü anlaşılır

CEVAP: B

KPSS 2013

Taraflar aksine bir anlaşma yapmadığı takdirde para borcunun ifa yeri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Alacaklının, ifa zamanındaki yerleşim yerinde ifa edilmelidir.
B) Alacaklının, sözleşme kurulduğu andaki yerleşim yerinde ifa edilmelidir.
C) Borçlunun, sözleşme kurulduğu andaki yerleşim yerinde ifa edilmelidir.
D) Borçlunun, ifa zamanındaki yerleşim yerinde ifa edilmelidir.
E) Sözleşmenin kurulması zamanında para nerede bulunuyorsa orada ifa edilmelidir.

ÇÖZÜM

İfa yeri, edimin yerine getirileceği yerdir. İfa yeri tarafların özgür iradesiyle belirlenebilir. Ancak taraflar ifa yerini belirtmemişlerse;

Para borcu; alacaklının yerleşim yeridir. (Götürülecek borç)

Parça borcu; sözleşmenin yapıldığı anda şeyin bulunduğu yer.

Diğer borçlar ise; borçlunun yerleşim yeridir. (Aranacak borç)

CEVAP: A

KPSS 2013

Bir borç ilişkisinin taraflarının anlaşarak borçlanılan edimden başka bir şeyle ifanın gerçekleşmesini kabul etmeleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İfanın edime uygun olması ilkesine aykırı olacağından bu yönde bir anlaşma yapılması mümkün değildir.
B) Kanun gereği, ifanın alacaklıdan başkasına yapılması mecburiyeti doğmuştur.
C) İfa yerini tutan edim söz konusudur.
D) Aliud (yanlış ifa) söz konusudur.
E) İfaya yönelik edim söz konusudur.

ÇÖZÜM

İfa Yerine Edim

Borçlu edimden başka bir şeyi ifa yerine önerir ve alacaklı da bunu kabul ederse ifa gerçekleşmiş olur ve borç sona erer.

CEVAP: C

KPSS 2013

Salim ve Gökhan, 14 Ekim 2012 Pazar günü bir sözleşme yaparak borcun yarım ay sonra ifa edilmesini kararlaştırmışlardır. İfa günü ile ilgili başka bir husus kararlaştırılmamıştır.

Buna göre, borcun ifa günü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 26 Ekim 2012 Cuma
B) 27 Ekim 2012 Cumartesi
C) 28 Ekim 2012 Pazar
D) 29 Ekim 2012 Pazartesi
E) 30 Ekim 2012 Salı

ÇÖZÜM

Yarım aydan onbeş günlük süre anlaşılır. Bir veya birden çok ay ve yarım ay olarak belirlenmiş sürenin olduğu gün, son aya onbeş gün eklenerek belirlenir.

CEVAP: E

BORCUN İFA EDİLMEMESİ**KPSS 2006**

Üçüncü kişi lehine sözleşme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Üçüncü kişi lehine sözleşme ile bir kimse, bir başkasının üstlendiği borcu alacaklıya garanti eder.
- B) Üçüncü kişi lehine sözleşme ile bir kimse, bir başkasının üstlendiği borcun ifa edilmemesinden doğan zararları ödemeyi alacaklıya garanti eder.
- C) Üçüncü kişi lehine sözleşme, bir kimsenin edimi bir üçüncü kişiye ifa etmesi konusunda borçlu ile yaptığı bir sözleşmedir.
- D) Üçüncü kişi lehine sözleşme, alacaklı ve borçlu yanında sözleşmeye bir üçüncü kişinin de katılmasıdır.
- E) Üçüncü kişi lehine sözleşme en az üç kişinin taraf olduğu yazılı geçerlilik koşuluna tabi olan bir sözleşmedir.

ÇÖZÜM

Sözleşmenin tarafları kendi adlarına hareket ettikleri, bir temsil ilişkisi söz konusu olmadığı halde, borçlu edimini üçüncü bir şahsa ifa etmekle yükümlüyse başkası yararına sözleşme söz konusu olur.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2006

S, kiracı K'nin kullandığı tarlayı A'ya satmıştır. Tarlanın satımına ilişkin sözleşme dışında S ile A arasında yazılı olarak yapılan anlaşmada A, tarlayı kullanan kiracı K'yi tahliye etmeyeceğini, 2 yıl müddetle kiracı olmasını kabul edeceğini taahhüt etmiştir.

Buna göre, A ile S arasında yapılan anlaşma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A ile S arasındaki anlaşma bir kefalet sözleşmesidir. S, bu anlaşma ile K'nin tarladan tahliye edilmeyeceğine kefil olmuştur.
- B) A ile S arasındaki anlaşma alacağın temlikidir. S bu anlaşma ile kira sözleşmesinden doğan haklarını A'ya temlik etmiştir.
- C) A ile S arasındaki anlaşma borcun nakli anlaşmasıdır. S, bu anlaşma ile kira sözleşmesinden doğan borçlarını A'ya nakletmiştir.
- D) A ile S arasındaki anlaşma, üçüncü kişi lehine sözleşme niteliğindedir. Bununla S, kiracısı K lehine A ile bir sözleşme akdetmiştir.
- E) A ile S arasındaki anlaşma bir kira sözleşmesidir. S, bununla K'nin temsilcisi sıfatıyla A ile kira sözleşmesi akdetmiştir.

ÇÖZÜM

Sözleşmenin tarafları kendi adlarına hareket ettikleri, bir temsil ilişkisi söz konusu olmadığı halde, borçlu edimini üçüncü bir şahsa ifa etmekle yükümlüyse “baş-

kası yararına” (ÜÇÜNCÜ KİŞİ LEHİNE) sözleşme söz konusu olur. Başkası yararına sözleşmelerde üçüncü şahsın fiil ehliyetine sahip olması gerekmez. Bu sözleşmelerde borçlu alacaklıya karşı ileri sürebileceği bütün def'i ve itirazları üçüncü şahsa karşı da ileri sürebilir. Ancak borçlu üçüncü şahsa karşı olan borcunu diğer tarafın (alacaklının) kendisine olan borcu ile takas edemez.

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2006

İki tarafa borç yükleyen bir sözleşmede borçlunun temerrüde düşmesi halinde alacaklı aşağıdaki haklardan hangisine sahip değildir?

- A) Borçludan gecikmiş ifayı talep hakkı
- B) Borçludan gecikmiş ifa yanında gecikme tazminatı talep hakkı
- C) Sözleşmeden dönme ve sözleşmede öngörülen cezai şartı talep hakkı
- D) Gecikmiş ifayı reddederek sözleşmeden dönme
- E) Gecikmiş ifayı reddederek, doğan müspet zararının tazmin edilmesini talep hakkı

ÇÖZÜM

İki tarafa borç yükleyen bir sözleşmede borçlunun temerrüde düşmesi halinde alacaklının hakları şunlardır;

- (AYNEN İFA+ GECİKME TAZMİNATI,
- AYNEN İFAYI RET+ MÜSPET ZARARIN TAZMİNİ,
- SÖZLEŞMEDEN DÖNME+ MENFİ ZARARIN TAZMİNİ
- İfasına başlanmış sürekli edimli sözleşmelerde, borçlunun temerrüdü hâlinde alacaklı, ifa ve gecikme tazminatı isteyebileceği gibi, sözleşmeyi feshederek, sözleşmenin süresinden önce sona ermesi yüzünden uğradığı zararın (MÜSPET ZARAR) giderilmesini de isteyebilir.

Sözleşmeden dönme halinde menfi zarar istenebilecek olup, sözleşmedeki diğer haklar istenemez.

CEVAP: C

ZİRAAT BANKASI 2007

Gecikme faiziyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Alacaklının zararı gecikme faizini aşabilir.
- B) Gecikme faizi talep edilmedikçe hâkim kendiliğinden buna hükmedemez.
- C) Borçlu temerrüde düşmede kusurlu olmadığını kanıtlarsa gecikme faizi ödemekten kurtulur.
- D) Gecikme faizi talep edebilmek için zararın kanıtlanmasına gerek yoktur.
- E) Para dışındaki edimlerde gecikme faizi istenemez.

BORÇLAR HUKUKU

Borçların İfası – İfa Edilmemesi – Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

Gecikme faizi (temerrüt faizi) sadece para borçlarında söz konusu olur. Sözleşmede hüküm yoksa bile talep edilebilir. Fakat hakim resen karar veremez. Borçlu temerrüde düşmekte kusurlu olmadığını ispat etse bile bu faizi ödemekten kurtulamaz. Ayrıca alacaklının bu faizi isteyebilmesi için bir zarara uğradığını ispat etmesine gerek yoktur.

CEVAP: C

SAYIŞTAY 2007

Aşağıdakilerden hangisi borçlunun temerrüdü halinde alacaklının gecikme nedeniyle tazminat isteyebilme koşullarından biridir?

- A) Borcun iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmeden doğmuş olması
- B) Alacaklının zararını kanıtlamış olması
- C) Alacaklının borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olduğunu kanıtlaması
- D) Alacaklının sözleşmeden dönmüş olması
- E) Alacaklının borçluya mehil vermesi

ÇÖZÜM

Gecikme tazminatı, borcun ifasında gecikmeden doğan fiili zararlar, gecikme nedeniyle yoksun kalınan karı kapsar.

Gecikme tazminatı istenebilmesinin ön koşulu kişinin temerrüt sebebiyle zarara uğramasıdır.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2008

İş sahibi A, müteahhit B'nin sözleşmeyle yapmayı taahhüt ettiği binayı süresinde yapmaması üzerine sözleşmeden dönmüştür.

Buna göre, A'nın sorumlu olduğu zarar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maddi zarar
- B) Müspet zarar
- C) Normatif zarar
- D) Menfi zarar
- E) Manevi zarar

ÇÖZÜM

Menfi zarar, geçerliliğine veya yapılacağına inanılan bir sözleşmenin geçersizliğinden veya yapılmamasından doğan zarardır. Menfi zararın kapsamına sözleşme nedeniyle yapılan giderler ve sözleşmenin geçerli olduğu inancıyla kaçırılan kazanç olanakları girer. Soruda, iş sahibi sözleşmeden dönmüştür. Müteahhit B'nin giderlerini ve sözleşmenin geçerli olduğu inancıyla kaçırdığı kazanç olanaklarını karşılayacaktır.

CEVAP: D

KİK 2009

Aşağıdakilerden hangisi tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüdünün şartlarından biri değildir?

- A) Borçlunun temerrüde kusuruyla düşmüş olması
- B) Edimin ifasının mümkün olması
- C) Borcun muaccel olması
- D) Borçluya ihtar yapılmış olması
- E) Alacaklının edimi kabule hazır olması

ÇÖZÜM

Temerrüdün Şartları

1. Borcun muaccel olması
2. İfanın mümkün olması
2. Kusur şartının aranmaması
4. İhtar yapılması

CEVAP: A

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2010

Aşağıdakilerden hangisi temerrüde düşen borçlunun karşılaşılabileceği sonuçlardan biri değildir?

- A) Para borcu bakımından gecikme faizi ödemek zorunda kalmak
- B) Şahıs ile sorumlu durumda kalmak
- C) Gecikmiş ifa ve gecikme tazminatı ödemek durumunda kalmak
- D) İfadan vazgeçme ve müspet zarar ödemek durumunda kalmak
- E) Para borçlarında koşulları varsa munzam zarar ödemek zorunda kalmak

ÇÖZÜM

Borçlunun temerrüdü; yerine getirilmesi mümkün olan muaccel bir borcun zamanında yerine getirilmemesidir. Borçlunun temerrüdünün sonuçları;

- *Gecikme tazminatı; borcun geç ifasından dolayı alacaklının uğradığı zarar.*
- *Temerrüt faizi (gecikme faizi) ödemek; sadece para borçlarında söz konusudur.*
- *Munzam (ek zarar) zararın tazmini; sadece para alacaklarında söz konusudur. alacaklı, gecikme faizini aşan bir zarara uğramış ise bu zararı gidermekle yükümlüdür.*
- *Karşılıklı borç doğuran sözleşmelerde; aynen ifa ve gecikme tazminatı, aynen ifadan vazgeçerek müspet zararın tazminini istemek, sözleşmeden dönme ve menfi zararın tazmini*
- *Şahıs ile sorumluluk; alacaklının alacağını alabilmek için doğrudan doğruya borçlunun kişiliğine el atabilmesi demektir. Örneğin; köle yapması, öldürmesi.*

CEVAP: B

BORÇLAR HUKUKU

Borçların Sona Ermesi ve Zamanaşımı - Çıkmış Soru ve Çözümleri

KİK 2006

Takas ne demektir?

- A) Malın mal ile değiştirilmesi sözleşmesi
- B) Malın para ile değiştirilmesi sözleşmesi
- C) 2 kişinin farklı cinsten olan borçlarının birbirini karşıladığı oranda borcun son bulması
- D) 2 kişinin aynı cinsten karşılıklı, beyanda bulunanın ifa, diğer tarafın talep edilebilir borçlarının birbirini karşıladığı oranda borcun son bulması
- E) 2 kişinin vadeleri farklı borçlarının, vade geldiğinde birbirini karşıladığı oranda borcun son bulması

ÇÖZÜM

Takas, iki kişinin muaccel (vadesi gelmiş), karşılıklı, aynı cinsten olan borçlarını tek tarafın iradesiyle, borcu en az olanın miktarında sona erdirmeye yönelik işlem-dir. Takasın şartları;

- İki kişi karşılıklı birbirine borçlu olmalı,
- Borçlar aynı cinsten olmalı, (para-para)
- İki borçta muaccel (vadesi gelmiş) olmalı,
- Tek taraflı irade beyanında bulunulmuş olmalı

CEVAP: D

KPSS 2007

Aşağıdakilerden hangisi alacaklının sözleşmeyle alacak hakkından vazgeçmesini ifade eder?

- A) Yenileme
- B) Takas
- C) Alacağın borçluya geçmesi
- D) İbra
- E) Dönme

ÇÖZÜM

Yenileme; alacaklı be borçlunun anlaşarak eski borcu ortadan kaldırıp yeni bir borç ilişkisi yaratmalarına denir.

Takas; Takas, iki kişinin muaccel (vadesi gelmiş), karşılıklı, aynı cinsten olan borçlarını tek tarafın iradesiyle, borcu en az olanın miktarında sona erdirmeye yönelik işlem-dir.

Alacağın borçluya geçmesi (alacaklı ve borçlu sıfatlarının birleşmesi); bir kişi aynı anda hem alacaklı hem borçlu haline gelirse borç sona erer.

İbra; alacaklının borçlu ile yapacağı bir anlaşma ile karşılıksız olarak alacağından vazgeçmesi ve borcun sona ermesidir.

Dönme ise; bir sözleşmenin geçmişe yönelik olarak tek taraflı irade beyanı ile sona erdirilmesidir.

CEVAP: D

KPSS 2008

Aşağıdakilerden hangisi takasın şartlarından biri değildir?

- A) Takas beyanında bulunulmuş olması
- B) Borçların aynı cinsten olması
- C) Borçların karşılıklı olması
- D) Borçların muaccel olması
- E) Borçların çekişmesiz olması

ÇÖZÜM

Takas, iki kişinin muaccel (vadesi gelmiş), karşılıklı, aynı cinsten olan borçlarını tek tarafın iradesiyle, borcu en az olanın miktarında sona erdirmeye yönelik işlem-dir. Takasın şartları;

- İki kişi karşılıklı birbirine borçlu olmalı,
- Borçlar aynı cinsten olmalı, (para-para)
- İki borçta muaccel (vadesi gelmiş) olmalı,
- Tek taraflı irade beyanında bulunulmuş olmalı

CEVAP: E

KPSS 2008

Aşağıdakilerden hangisi Borçlar Kanunu'nda borcu sona erdiren sebepler arasında düzenlenmemiştir?

- A) Tecdit (Yenileme)
- B) Birleşme
- C) İbra
- D) İfa
- E) Takas

ÇÖZÜM

Borcu sona erdiren haller; ifa, ibra (borçtan kurtarma sözleşmesi), tecdit (yenilme), birleşme, kusursuz imkânsızlık, takas, zamanaşımı. İbra; alacaklı ve borçlu arasında yapılan sözleşme ile borcu sona erdirmiş olur. Borcu sona erdiren hallerden olan ibra; borçlar kanununda düzenlenmemiştir. Ancak yeni borçlar kanunumuzun 132. Maddesinde ibra, borcu sona erdiren haller olarak düzenlenmiştir.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2008

Borcun imkânsızlık nedeniyle sona ermesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İmkânsızlık, borç ilişkisinin kurulduğu sırada mevcut olmalıdır.
- B) Borcun ifası sonradan ve kusursuz olarak imkânsız hâle gelmiş olmalıdır.
- C) Borcun ifasının imkânsız hâle geldiği alacaklıya ihbar edilmiş olmalıdır.
- D) Alacaklı, borcun ifası için borçluya bir mehil vermiş olmalıdır.
- E) Borcun ifasının imkânsız olduğu sözleşmenin kurulduğu sırada belli olmalıdır.

BORÇLAR HUKUKU

Borçların Sona Ermesi ve Zamanaşımı - Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

Baştan imkânsızlık, kesin hükümsüzlük nedenidir. Borcun sona erebilmesi için geçerli bir biçimde kurulmuş olması gerekmektedir (A ve E seçenekleri bu nedenle yanlıştır). Borcun ifası borçlunun sorumlu tutulamaya-çağı sebeplerle imkânsızlaşırsa, borç sona erer (B seçeneği doğrudur). İmkânsızlık meydana gelmişse ihbar etme veya süre verme, borcu sona erdirmede etkili değildir.

Karşılıklı borç yükleyen sözleşmelerde imkânsızlık sebebiyle borçtan kurtulan borçlu, karşı taraftan almış olduğu edimi sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri vermekle yükümlü olup, henüz kendisine ifa edilmemiş olan edimi isteme hakkını kaybeder. Borçlu ifanın imkânsızlaştığını alacaklıya gecikmeksizin bildirmez ve zararın artmaması için gerekli önlemleri almazsa, bundan doğan zararları gidermekle yükümlüdür.

CEVAP: B

KPSS 2009

S'nin A'ya sattığı Şimşek isimli yarış atı, satım sözleşmesinin kurulmasından iki saat önce eceliyle ölmüştür ve sözleşme taraflarının bu durumdan haberi yoktur. Bu durumda akdedilen sözleşmenin hukuki sonucu nedir?

- A) S'nin borcu sona erer.
- B) A isterse sözleşmeyi iptal edebilir.
- C) Başlangıçtaki imkânsızlık nedeniyle sözleşme batıl olur.
- D) S, ifa imkânsızlığı dolayısıyla A'nın zararlarını tazmin eder.
- E) Sözleşme geçerli bir şekilde kurulur, ancak ifa gerçekleşmeyeceği için S temerrüde düşer.

ÇÖZÜM

Bir sözleşmenin geçersiz olabilmesi için; sözleşmenin geçerlilik şekline aykırı yapılmış olması, işlemin muvazaalı olması, sözleşmenin hukuka, ahlaka, kamu düzenine, kanunun emredici hükümlerine aykırı yapılmış olması ve işlemin konusunun baştan itibaren imkansız olması gerekir. A ve S arasında sözleşme yapıldığı anda, ifası mümkün olmayan bir atın satışı gerçekleştiği için hukuki işlem batıldır.

CEVAP: C

İDARİ HAKİMLİK 2010

Eski borcun ortadan kaldırılarak taraflar arasında yeni bir borcun meydana getirilmesi hâline ne ad verilir?

- A) İbra
- B) Yenileme (tecdit)
- C) Alacaklı ve borçlu sıfatlarının birleşmesi
- D) İfa
- E) Takas

ÇÖZÜM

Soruda verilen tanım; mevcut bir borcun yeni bir borç meydana getirerek sona erdirilmesi şeklinde gerçekleşen yenilemedir (B seçeneği doğrudur)

CEVAP: B

SAYIŞTAY 2011

Arkadaşı B'ye 100 TL ödünç veren A, B'nin ihtiyacı olduğunu bildiği için bu parayı geri almak istememektedir ve B'yi ibra etmeyi düşünmektedir.

Bu olaya göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İbra, borcu sona erdiren sebeplerden bir tanesidir.
- B) Borçlar Kanunu'nda ibra, borcu sona erdiren sebepler arasında sayılmamıştır ancak bu durum ibra yolu ile borcun sona erdirilmesine bir engel oluşturmaz.
- C) İbranın gerçekleşmesi için alacaklının tek taraflı iradesi yeterlidir, dolayısıyla A, tek taraflı irade beyanıyla B'yi ibra edebilir.
- D) İbranın geçerli olabilmesi için A'nın, alacağı üzerinde tasarruf yetkisinin bulunması gerekir.
- E) İbra ile alacağı garanti eden yan haklar da kural olarak sona erer.

ÇÖZÜM

İbra, borçlu ve alacaklı arasında yapılan bir sözleşme ile borcun sona erme halidir. İbra ile borç kısmen veya tamamen ortadan kaldırılabilir. İbra ile asıl borç ve ona bağlı feri borçlarda sona erer. Yalnızca feri borç ibra edilmişse asıl borç sona ermez. İbra alacaklı açısından bir tasarruf işlemidir. Borcu sona erdiren hallerden sayılan ibra borçlar kanununda düzenlenmemiştir.

CEVAP: C

BORÇLAR HUKUKU

Borçların Sona Ermesi ve Zamanaşımı - Çıkmış Soru ve Çözümleri

ZAMANAŞIMI

KPSS 2006

Borçlar Kanunu'na göre, haksız eylemden doğan borçların zamanaşımı süresi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Zararın ve failin öğrenilmesinden itibaren 1 yıldır.
- B) Zararın ve failin öğrenilmesinden itibaren 2 yıldır.
- C) Zarar gören zararı ve faili daha geç öğrenmiş olsa bile olaydan itibaren 10 yıldır.
- D) Haksız eylem aynı zamanda suç teşkil eden bir eylem ise, ceza yasalarının öngördüğü daha uzun süreli ceza davası zamanaşımı süresine tabidir.
- E) Borçlar Kanunu'nun dışında haksız eylemler için özel zamanaşımı süresi öngören yasalar vardır.

ÇÖZÜM

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Borçlar Kanunumuza göre haksız fiil zaman aşımı süreleri; zarar gören kişi fiili ve faili öğrendiği andan itibaren 2 yıl ve olay tarihinden itibaren her halde 10 yıl olarak değişmiştir. CEVAP 1 temmuz 2012 itibariyle doğru kabul edilecektir.

CEVAP: B

KPSS 2006

Aşağıdakilerden hangisi zamanaşımını kesen sebeplerden biri değildir?

- A) Borçluya karşı dava açılması
- B) Borçluyu temerrüde düşürmek için noterden ihtar çekilmesi
- C) Borçluya karşı icra takibi yapılması
- D) Borçluya karşı hakeme gidilmesi
- E) Borçlunun birikmiş faiz borcu için bir miktar ödemede bulunması

ÇÖZÜM

Kanunda sayılan sebeplerden dolayı o ana kadar işlemiş olan zaman aşımı süresinin ortadan kalkması ve sürenin en baştan tekrar işlemeye başlaması zamanaşımı süresinin kesilmesi olarak ifade edilir. Zamanaşımı süresinin kesilmesiyle süre hiç işlememiş gibi olur. Aşağıdaki durumlarda zamanaşımı kesilir

1. Borçlu borcu ikrar etmesi
2. Borca ilişkin faiz ödemesi
3. Kısmen ifada bulunması
4. Borca karşılık rehin vermesi
5. Kefil göstermesi.
6. Alacaklının dava veya def'i yoluyla mahkemeye veya hakeme başvurusu
7. Alacaklının icra takibinde bulunması
8. Alacaklının iflas masasına başvurusu.

Kanunumuzda sayılan zamanaşımını kesen sebeplere baktığımızda notere başvurmak zamanaşımı süresini kesmez.

CEVAP: B

KİK 2006

Aşağıdakilerden hangisi zamanaşımını kesen sebeplerden biri değildir?

- A) Alacaklının borçluya ihtar çekip ifa için mehil vermesi
- B) Alacaklının borçluyu dava etmesi
- C) Alacaklının borçlu aleyhine icra takibi yapması
- D) Alacaklının borçlu aleyhine, tahkim söz konusu ise hakemde dava açması
- E) Borçlunun borcuna mahsuben bir miktar ödemede bulunması

ÇÖZÜM

Kanunda sayılan sebeplerden dolayı o ana kadar işlemiş olan zaman aşımı süresinin ortadan kalkması ve sürenin en baştan tekrar işlemeye başlaması zamanaşımı süresinin kesilmesi olarak ifade edilir. Zamanaşımı süresinin kesilmesiyle süre hiç işlememiş gibi olur. Aşağıdaki durumlarda zamanaşımı kesilir

1. Borçlu borcu ikrar etmesi
2. Borca ilişkin faiz ödemesi
3. Kısmen ifada bulunması
4. Borca karşılık rehin vermesi
5. Kefil göstermesi.
6. Alacaklının dava veya def'i yoluyla mahkemeye veya hakeme başvurusu
7. Alacaklının icra takibinde bulunması
8. Alacaklının iflas masasına başvurusu.

Kanunumuzda sayılan zamanaşımını kesen sebeplere baktığımızda noterden ihtar çekip ifa için mehil vermek sayılmamıştır. Noterden ihtar çekmek sadece borçlunun temerrüdü sonucuna neden olmaktadır.

CEVAP A

KİK 2006

Kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla sabit olmuş borç için yeni zamanaşımı süresi ne kadardır?

- A) 6 ay B) 1 yıl C) 2 yıl D) 5 yıl E) 10 yıl

ÇÖZÜM

Zamanaşımı süresinin kesilmesinde, zamanaşımı süresinin durmasından farklı olarak kesilme tarihine kadar ki sürenin yanması, kesilme tarihinden sonra sürenin yeniden başlaması söz konusudur. Kural olarak; kesilmeden sonra da aynı zamanaşımı süresi işlemeye başlar. Bu hallerde yeniden işlemeye başlayacak zamanaşımı süresinin daima on sene olacağı maddede ifade edilmiştir.

CEVAP: E

BORÇLAR HUKUKU

Borçların Sona Ermesi ve Zamanaşımı - Çıkmış Soru ve Çözümleri

İDARİ HAKİMLİK 2006

Akitlerden doğan borçlarda zamanaşımı süresi kural olarak kaç yıldır?

- A) 10 B) 5 C) 3 D) 2 E) 1

ÇÖZÜM

Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir. 5 yıllık zamanaşımına bağlı durumlar yasa istisna olarak sayılmıştır.

CEVAP: A

KPSS 2007

Aşağıdakilerin hangisinde zaman aşımı süresi durmaz?

- A) Velayet süresince çocukların ana babalarına karşı olan alacakları hakkında
B) Borçlunun alacak üzerinde intifa hakkına haiz olması durumunda
C) Evliliğin devamı süresince karı kocanın diğerine karşı olan alacakları hakkında
D) Hizmet ilişkisinin devamı süresince hizmetçinin işverene karşı olan alacakları hakkında
E) Alacaklının ağır hastalığı nedeniyle mahkeme huzurunda iddia edilme imkânı bulunmayan alacaklar hakkında

ÇÖZÜM

Alacaklı ve borçlu arasında özel ilişkinin varlığı ve o ilişkinin devamı süresince zamanaşımı süresi işlemez ve zamanaşımını durduran sebep ortadan kalktıktan sonra zamanaşımı süresi kaldığı yerden tekrar işleme-ye başlar.

Aşağıdaki durumlarda zamanaşımı işlemeye başlamaz, başlamışsa durur:

1. Çocukların ana ve babalarından olan alacakları için velayet süresince,
2. Vesayet altında bulunanların vasiden veya vesayet işlemleri sebebiyle Devletten olan alacakları için vesayet süresince,
3. Eşlerin diğerinden olan alacakları için evlilik devam ettiği sürece,
4. Ev hizmetlilerinin onları çalıştıranlardan olan alacakları için hizmet ilişkisi süresince,
5. Borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahip olduğu sürece.
6. Alacağı, Türk mahkemelerinde ileri sürme imkânının bulunmadığı sürece.
7. Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesinde, birleşmenin ileride geçmişe etkili olarak ortadan kalkması durumunda, bu durumun ortaya çıkmasına kadar geçecek sürece.

CEVAP: E

SAYIŞTAY 2007

Aşağıdakilerden hangisi zaman aşımını kesen sebeplerden biri değildir?

- A) Borçlunun borcu ikrar etmesi
B) Bir para borcunda işlemiş faiz borcunun ödenmesi
C) Alacaklının borçluya dava açması
D) Alacaklının iflas masasına müdahaleyle hakkını talep etmesi
E) Alacaklının borçluya ihtar çekmesi

ÇÖZÜM

Kanunda sayılan sebeplerden dolayı o ana kadar işlemiş olan zaman aşımı süresinin ortadan kalkması ve sürenin en baştan tekrar işlemeye başlaması zamanaşımı süresinin kesilmesi olarak ifade edilir. Zamanaşımı süresinin kesilmesiyle süre hiç işlememiş gibi olur. Aşağıdaki durumlarda zamanaşımı kesilir

1. Borçlu borcu ikrar etmesi
2. Borca ilişkin faiz ödemesi
3. Kısmen ifada bulunması
4. Borca karşılık rehin vermesi
5. Kefil göstermesi.
6. Alacaklının dava veya def'i yoluyla mahkemeye veya hakeme başvurusu
7. Alacaklının icra takibinde bulunması
8. Alacaklının iflas masasına başvurusu.

Kanunumuzda sayılan zamanaşımını kesen sebeplere baktığımızda ihtar çekmek sayılmamıştır. Noterden ihtar çekmek sadece borçlunun temerrüdü sonucuna neden olmaktadır.

CEVAP E

ZİRAAT BANKASI 2008

S Firması ile A arasında yapılan taksitle satım sözleşmesinde S Firmasının A'dan doğacak alacaklarının zaman aşımına uğramayacağı ve A'nın zaman aşımını ileri sürmekten feragat ettiği hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Bu hüküm geçerlidir. A, zaman aşımından feragat edebilir.
B) Bu hüküm geçersizdir, A'nın zaman aşımından önceden feragatı batıldır.
C) Bu hüküm konulabilir fakat A, sonradan bu nedenle sözleşmenin iptalini talep edebilir.
D) Bu hüküm karşısında A, sözleşmeden doğan alacaklarına ilişkin 10 yıllık değil, 5 yıllık zaman aşımından yararlanabilir.
E) Bu hüküm geçerlidir, ancak uyumsuzluk doğduğunda A somut olayın özelliğine göre hükmü geçersiz kılabilir.

BORÇLAR HUKUKU

Borçların Sona Ermesi ve Zamanaşımı - Çıkmış Soru ve Çözümleri

ÇÖZÜM

Zamanaşımı sürelerinde sözleşme ile değişiklik yapılamaz. BK 146 ve 147 maddelerinde belirtilen on yıllık ve 5 yıllık zamanaşımına tabi alacaklar dışında kalan alacaklarda zamanaşımı sürelerini, anlaşarak değiştirebilirler.

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2008

A Bankası, müşterilerinden B'ye 01.02.1992 tarihinde 2 yıl sonra ödemesi kaydıyla kredi vermiştir. Krediyi alan B yurt dışına çıkmış ve 2 yıl süreyle yurda dönmemiştir. A Bankası bütün çabalarına rağmen B'ye ulaşamamış ve süresi dolan kredisini geri alamamıştır. Bunun üzerine çaresiz kalan Banka 15.02.2004 tarihinde B aleyhine ilamsız takip yoluyla icraya başvurmuştur. B'nin avukatı bu takibe karşı borcun 01.02.2004 tarihinde zaman aşımına uğradığı definde bulunmuştur.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) B'nin borcu 2002 yılında zaman aşımına uğradığı için avukatın defi dermeyanı haklıdır.
- B) B'nin borcu 01.02.2004 tarihinde zaman aşımına uğradığı için avukatın defi dermeyanı haklıdır.
- C) B aleyhine süresinde yapılmış olan icra takibi nedeniyle borç zaman aşımına uğramamıştır.
- D) B yurt dışına kaçtığından Türkiye'de aleyhine takip yapılamadığı için hiçbir zaman borcu zaman aşımına uğramaz.
- E) Banka alacakları zaman aşımına uğramadığı için avukatın yaptığı defi dermeyanı haksızdır.

ÇÖZÜM

Borç muaccel olduğunda zamanaşımı işlemeye başlayacaktır. Sorudaki olayda muaccel olma tarihi 01.09.1994 olacaktır. 10 yıllık genel zamanaşımı süresi içinde, zamanaşımını kesen veya durduran bir işlem olmadığından; 01.09.2004 tarihinde zamanaşımı dolmuş ve dolduktan 14 gün sonra işlem yapılmıştır. Zamanaşımı bir def'idir.

CEVAP: B

MALİYE BAKANLIĞI İÇ DENETÇİLİĞİ 2010

Zaman aşımına uğramış olan bir borç ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Borç eksik borç hâline gelir.
- B) Borç seçimlik borç hâline gelir.
- C) Borç tamamen sona ermiş olur.
- D) Borç şahsi borç hâline gelir.
- E) Borç mutlak hakka dönüşür.

ÇÖZÜM

Zamanaşımı; alacaklı olan kişi alacağını belli süre içerisinde talep etmezse, alacağını borçlu istemediği takdirde tahsil ve takip etme olanağının ortadan kalkmasıdır. Zamanaşımına uğramış borç, borçluya defi hakkı tanımaktadır. Bu nedenle zamanaşımına uğramış borç eksik borç niteliğindedir.

CEVAP: A

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2010

Aşağıdakilerden hangisi zaman aşımını durduran sebeplerden biri değildir?

- A) Velayet devam ettiği sürece çocukların ana ve babalarına karşı olan alacakları
- B) Vesayet devam ettiği sürece vesayet altında bulunanların vasi ve vesayet dairelerine karşı olan alacakları
- C) Alacağın bir Türk mahkemesinde ileri sürülmesi mümkün olmadığı sürece
- D) Hizmet sözleşmesi süresince, hizmetçilerin istihdam edenden olan alacakları
- E) Borçlu, borcu karşılığında üçüncü bir kişiyi kefil olarak gösterdiği sürece

ÇÖZÜM

Alacaklı ve borçlu arasında özel ilişkinin varlığı ve o ilişkinin devamı süresince zamanaşımı süresi işlemeyi ve zamanaşımını durduran sebep ortadan kalktıktan sonra zamanaşımı süresi kaldığı yerden tekrar işlemeye başlar.

Aşağıdaki durumlarda zamanaşımı işlemeye başlamaz, başlamışsa durur:

1. Çocukların ana ve babalarından olan alacakları için velayet süresince,
2. Vesayet altında bulunanların vasiden veya vesayet işlemleri sebebiyle Devletten olan alacakları için vesayet süresince,
3. Eşlerin diğerinden olan alacakları için evlilik devam ettiği sürece,
4. Ev hizmetlilerinin onları çalıştıranlardan olan alacakları için hizmet ilişkisi süresince,
5. Borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahip olduğu sürece.
6. Alacağı, Türk mahkemelerinde ileri sürme imkânının bulunmadığı sürece.
7. Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesinde, birleşmenin ileride geçmişe etkili olarak ortadan kalkması durumunda, bu durumun ortaya çıkmasına kadar geçecek sürece.

CEVAP: E

BORÇLAR HUKUKU

Borçların Sona Ermesi ve Zamanaşımı - Çıkmış Soru ve Çözümleri

İDARİ HAKİMLİK 2011

Zamanaşımına uğramış borçlar ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Zamanaşımına uğramış borçlar, eksik borç niteliğini taşır.
- B) Alacaklı, Devletin yetkili organlarına başvurarak borcun ifasını talep ettiğinde borçlu zamanaşımı savunmasında bulunabilir.
- C) Zamanaşımına uğramış borca karşılık borçlunun zamanaşımı savunmasında bulunması durumunda mahkeme veya icra organları bu durumu tespit ederlerse borçlunun sorumluluğuna ilişkin herhangi bir işlem yapılamaz.
- D) Zamanaşımına uğramış olan bir borcu ifa eden borçlu, daha sonra sebepsiz zenginleşmeye dayanarak verdiği geri alabilir.
- E) Zamanaşımına uğramış borç dava edilebilir ancak zamanaşımı def'i hâlinde dava reddedilir.

ÇÖZÜM

Zamanaşımına uğramış borçlar eksik borçtur (A seçeneği doğrudur). Zamanaşımı nedeniyle işlem yapmayan borçlular, mahkeme veya idari başvurulara karşı, zamanaşımı içinde bulunabilirler. Bu durumda dava/istem reddedilir (B, C ve E seçenekleri doğrudur). Zamanaşımına uğramış borç ifa edildiğinde, eksik borç olduğundan iade talebinde bulunulamaz (D seçeneği yanlıştır).

CEVAP: D

İDARİ HAKİMLİK 2012

Haksız fiillerde uygulanacak zaman aşımı süreleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Haksız fiillerde kısa ve uzun zaman aşımı süreleri vardır.
- B) Haksız fiillerde kısa süre 2 yıldır
- C) Haksız fiillerde uzun süre 20 yıldır.
- D) Haksız fiil aynı zamanda suç teşkil ediyorsa, daha uzun olduğu takdirde ceza davası zaman aşımı süresi uygulanır.
- E) Haksız fiil devam ettiği sürece zaman aşımı süresi işlemeye başlamaz.

ÇÖZÜM

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Borçlar Kanunumuza göre haksız fiil zaman aşımı süreleri; zarar gören kişi fiili ve faili öğrendiği andan itibaren 2 yıl ve olay tarihinden itibaren her halde 10 yıl olarak değişmiştir.

CEVAP: C

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2013

Türk Borçlar Kanunu'na göre, aşağıdaki hâllerin hangisinde zaman aşımının durması söz konusu değildir?

- A) Borçlu, borcunu ikrar etmişse
- B) Evlilik devam ettiği sürece, eşlerin diğerinden olan alacağı söz konusu ise
- C) Velayet süresince çocukların ana ve babalarından olan alacakları söz konusu ise
- D) Borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahipse
- E) Alacağı, Türk mahkemelerinde ileri sürme imkânı yoksa

ÇÖZÜM

Alacaklı ve borçlu arasında özel ilişkinin varlığı ve o ilişkinin devamı süresince zamanaşımı süresi işlemeyiz ve zamanaşımını durduran sebep ortadan kalktıktan sonra zamanaşımı süresi kaldığı yerden tekrar işlemeye başlar.

Aşağıdaki durumlarda zamanaşımı işlemeye başlamaz, başlamışsa durur:

1. Çocukların ana ve babalarından olan alacakları için velayet süresince,
2. Vesayet altında bulunanların vasiden veya vesayet işlemleri sebebiyle Devletten olan alacakları için vesa-yet süresince,
3. Eşlerin diğerinden olan alacakları için evlilik devam ettiği sürece,
4. Ev hizmetlilerinin onları çalıştıranlardan olan alacak-ları için hizmet ilişkisi süresince,
5. Borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahip olduğu sürece.
6. Alacağı, Türk mahkemelerinde ileri sürme imkânının bulunmadığı sürece.
7. Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesinde, birleşmenin ileride geçmişe etkili olarak ortadan kalk-ması durumunda, bu durumun ortaya çıkmasına kadar geçecek sürece.

Borçlunun borcunu ikrar etmesi zamanaşımını durdu-ran değil kesen bir sebeptir.

CEVAP: A

BORÇLAR HUKUKU

Borç İlişkisinde Özel Durumlar - Çıkmış Soru ve Çözümleri

TESELSÜL

SAYIŞTAY 2006

Aşağıdakilerin hangisinde anlaşmada kararlaştırılmadığı halde, borçluların borçtan müteselsilen sorumlu oldukları, karine olarak kabul edilir?

- A) Paylı mülkiyete tabi bir tarlanın paydaşlarının bir firmadan tohum satın alması
- B) İki kardeşin müştereken bir arkadaşlarından ödünç almaları
- C) İki öğrencinin müştereken başka bir kişiye ait bir taşınmazı kiralaması
- D) Baba ile oğlun müştereken taksitle mal alması
- E) İki tacirin müştereken bankadan kredi alması

ÇÖZÜM

Birden çok borçludan her biri, alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olmayı kabul ettiğini bildirirse, müteselsil sorumludur. Böyle bir bildirim yoksa, müteselsil borçluluk ancak kanunda öngörülen hallerde doğar;

Yasadan doğan müteselsil borçluluk halleri;

- ✓ Aile malları ortaklığındaki ortaklık borçları,
- ✓ Mirasbırakanın borçlarından sorumluluk,
- ✓ TTK'daki ticari borçlardaki sorumluluk karinesi,
- ✓ Haksız fiillerdeki failerin sorumluluğu,
- ✓ Malvarlığı - işletme devrindeki süreli sorumluluk,
- ✓ Birlikte ödünç alanların ödünç alana karşı sorumluluğu
- ✓ TKHK gereği ithal veya imalden perakendeciye kadar olan aşamadakilerin bozuk maldan sorumluluğu.

CEVAP: E

ZİRAAT BANKASI 2007

Müteselsil borçlulukla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Müteselsil borçlulardan birine yapılan temerrüt ihtarı, borçları muaccel olan diğer müteselsil borçluların da temerrüde düşmesine yol açar.
- B) Alacaklının müteselsil borçlulardan birini ibra etmesi, diğerlerinin de borcunu sona erdirir.
- C) Alacaklının müteselsil borçlulardan birine dava açması veya icra takibi yapması diğerlerine başvuru hakkını ortadan kaldırmaz.
- D) Müteselsil borçlulardan birinin borcun tamamını alacaklının kendisine olan aynı miktarda borcuyla takas etmesi, diğer borçluların borçlarını etkilemez.
- E) Müteselsil borçlulardan biri hataya düştüğünü ileri sürüp iptal edebileceği borç ilişkisine icazet verip alacaklıya ifada bulunursa, diğer borçlulara rücu hakkını kaybeder.

ÇÖZÜM

Müteselsil borçluluk (pasif teselsül) ; birden çok borçludan her biri, alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olmayı taahhüt ederse ortaya çıkar. Borcun tamamı ödenene kadar borçluların sorumluluğu devam eder. Borçlulardan biri takas veya ifa ile borcun tamamını veya bir kısmını ödemişse, diğer borçlular da borçtan kurtulur. Alacaklının müteselsil borçlulardan birine temerrüt ihtarında bulunması diğerlerini etkilemez. Müteselsil borçlulardan birinin ibrası diğer borçluları borçtan kurtarmaz. Müteselsil borçlulardan biri, alacaklıya karşı, ortak def'i ve itirazları ileri sürmezse, diğerlerine karşı rücu hakkını yitirir. Buna göre A, B, D, E şıkları yanlıştır. Alacaklının borçlulardan birine karşı açtığı davayı kaybetmesi durumunda diğerlerine karşı dava açmasına engel bir durum yoktur.

CEVAP: C

KOŞULLAR

İDARİ HAKİMLİK 2012

A, bilgisayarını B'ye karşılıksız kullanması için verir ancak hukuk fakültesinde okumaya başlayan B'nin bütünlemeye kalması durumunda bilgisayarı A'nın geri alacağını kararlaştırırlar.

Bu olaya göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Bozucu koşul vardır.
- B) İradi olmayan koşul vardır.
- C) Olumlu koşul vardır.
- D) İfaya eklenen ceza koşulu vardır.
- E) Geciktirici koşul vardır.

ÇÖZÜM

Sona ermesi önceden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılan sözleşme, bozucu koşulla bağlanmış olur.

B'nin bütünlemeye kalması durumunda sözleşme ortadan kalkacaktır.

CEVAP: A

ALACAĞIN TEMLİKİ - BORCUN NAKLİ**KPSS 2006**

Alacağın temlik ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Alacaklının borçludan olan alacağını bir üçüncü kişiye devretme konusunda borçlu ile yaptığı bir sözleşmedir.
- B) Alacaklının bir üçüncü kişiyle noterde resmi yazılı şekilde yapılması zorunlu bir sözleşme ile borçludan olan alacağını üçüncü kişiye devretmesidir.
- C) Alacaklının borçludan olan bir alacağını, bir üçüncü kişiye tamamen veya kısmen devretme konusunda üçüncü kişiyle yazılı olarak akdettiği bir sözleşmedir.
- D) Alacaklının resmi senede bağlı olan bir alacağını, bir üçüncü kişiye tamamen veya kısmen devretme konusunda üçüncü kişiyle yazılı olarak akdettiği bir sözleşmedir.
- E) Alacaklının, kambiyo senedine bağlı olan bir alacağını bir üçüncü kişiye devretme konusunda sadece senedi üçüncü kişiye teslim etmek suretiyle akdettiği bir sözleşmedir.

ÇÖZÜM

Alacağın temlik, alacağı devreden ile alacağı devralan arasında yapılan bir sözleşme ile (temlik sözleşmesi) ile alacağın alacağı devralana geçirilmesidir.

Alacağın devrinde (temlikinde) yazılılık koşuldur. Yazılı temlik sözleşmesinde sadece alacağı temlik eden tarafın imzasının bulunması yeterlidir. Adi yazılı şekil, geçerlilik için yeterlidir.

CEVAP: C

ZİRAAT BANKASI 2007

A ile B aralarında yaptıkları sözleşmede A, B'nin Ü'ye olan para borcunu ödemeyi taahhüt eder. Olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Bu taahhüt ile A borçlu sıfatı kazanmış, B ise borçtan kurtulmuştur.
- B) A, B'nin fiilini taahhüt etmiştir. B borcunu ödeyemediği takdirde A ödemek zorundadır.
- C) A ile B arasında tam üçüncü kişi lehine sözleşme vardır. Ü alacağını A'dan talep edebilir.
- D) A ile Ü arasında hiçbir borç ilişkisi yoktur.
- E) Ü, A tarafından kendisine yapılan ödemeyi kabul etmek zorunda değildir.

ÇÖZÜM

A ve B aralarında yaptıkları anlaşma ile A, B'nin Ü'ye olan borcunu ödemeyi taahhüt etmiştir. B borcundan kurtulmaz, Ü alacağını sadece B'den talep edebilir.

CEVAP: D

MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCILIĞI 2008

Alacağın temlik ve borcun nakliyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Alacağın temlikinde alacaklı sıfatı, borcun naklinde ise borçlu sıfatı değişir.
- B) Borcun naklinde, üçüncü kişi tarafından verilmiş olan rehin, bu kişinin rızası olmasa da devam eder.
- C) Borcun nakli şekillerinden biri olan borcun dış yüklenilmesi, yüklenen (yeni borçlu) ile alacaklı arasında yapılır.
- D) Alacağın temlik adı yazılı geçerlilik şekline tabi iken, borcun nakli herhangi bir geçerlilik şekline tabi değildir.
- E) Alacağın temlikinde alacaklı borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye temlik edebilir.

ÇÖZÜM

Alacağın temlik; bir alacağın başka bir kişiye geçmesi veya geçirilmesi demektir. Borcun nakli ise; borçlunun yerine yeni bir borçlunun yerine yeni bir borçlunun yerine yeni bir borçlunun geçmesidir. Borçlunun yerine yenisinin geçmesi ve borcundan kurtarılması, borcu üstlenen ile alacaklı arasında yapılacak sözleşmeyle olur. Buna borcun dış nakli denir. Alacağın temlik adı yazılı geçerlilik şekline tabidir, borcun nakli ise herhangi bir geçerlilik şekline tabi değildir. Alacağın temlikinde borçlunun muvafakatı aranmaz. Borcun güvencesi olarak rehin veren üçüncü kişinin ve kefilin sorumlulukları, ancak onların borcun üstlenilmesine rıza göstermeleri halinde devam eder.

CEVAP: B

İDARI HAKİMLİK 2010

Aşağıdaki işlemlerden hangisi bir hakkın devri sonucunu doğuran bir tasarruf işlemi niteliğini taşır?

- A) Taşınır rehni
- B) Taşınmaz yükü
- C) Alacağın temlik
- D) Takas
- E) Borçluya mehil verilmesi

ÇÖZÜM

Bir hakka doğrudan doğruya tesir eden, bir hakkı değiştiren, devreden, sınırlayan veya ortadan kaldıran işlemlere tasarruf işlemi denir. Takas işlemiyle hak karşılıklı olarak değiştirilmektedir. Borçluya süre verilmesi ise hakkın devri değil, ifa zamanında yapılan değişikliktir. Taşınır rehni ve taşınmaz yükü işlemleri de sınırlı aynı hak tesisleridir. Alacağın devrinde (temlikinde), her ne kadar tarafların sıfatları değişmese de alacağı talep etme hakkı devredilmektedir. Alacağın devri tasarruf işlemidir ve devir sonucunu doğurmaktadır.

CEVAP: C

BORÇLAR HUKUKU

Borç İlişkisinde Özel Durumlar - Çıkmış Soru ve Çözümleri

İDARİ HAKİMLİK 2010

Alacaklı ile üçüncü bir kişi arasında yapılan ve üçüncü kişinin borçlunun borcunu ödemeyi üstlendiği anlaşmaya ne ad verilir?

- A) Borcun iç yüklenilmesi
- B) Borcun nakli (borcun dış yüklenilmesi)
- C) Borcun temliki
- D) Alacağın temliki
- E) Alacağın nakli (alacağın dış yüklenilmesi)

ÇÖZÜM

Soruda verilen tanım, borcun üstlenilmesi ile ilgilidir. İç üstlenme sözleşmesi borçlu ile üçüncü kişi arasında gerçekleşebilirken, dış üstlenme, alacaklı ile üçüncü kişi arasındaki sözleşmedir (B seçeneği doğrudur).

CEVAP: B

İDARİ HAKİMLİK 2012

Borcun üstlenilmesinde, iç üstlenme sözleşmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İç üstlenme sözleşmesi, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapılır.
- B) Bu sözleşmenin yapılabilmesinin ön koşulu, alacaklının bu sözleşmeye rıza göstermiş olmasıdır.
- C) İç üstlenme sözleşmesi ile üçüncü kişi, borçluyu bir borcundan kurtarmayı taahhüt eder.
- D) İç üstlenme sözleşmesi, tek tarafa borç yükleyen bir sözleşme olabileceği gibi iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme de olabilir
- E) İç üstlenme sözleşmesi için yasal bir geçerlilik şekli öngörülmemiştir.

ÇÖZÜM

Borçlu ile iç üstlenme sözleşmesi yapan kişi, borcu bizzat ifa ederek veya alacaklının rızasıyla borcu üstlenerek, borçluyu borcundan kurtarma yükümlülüğü altına girmiş olur.

Borçlu, iç üstlenme sözleşmesinden doğan borçlarını ifa etmedikçe, diğer taraftan yükümlülüğünü yerine getirmesini isteyemez.

Dış üstlenme sözleşmesi için alacaklının rızası aranırken iç üstlenme sözleşmesi için alacaklının rızasına gerek yoktur.

CEVAP: B